I. évfolyam. Arad, 1886. Augusztushó 24. Kedd. 234-dik szám.

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyóson.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk

Kiadóhivatal:
Főtér, a törvényszék melletti Neumann-háznak utczára nyiló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:

Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 „
Negyed évre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Az orosz pénz Bulgáriában.

Arad, augusztus 23.

Az orosz pénz győzött Bulgáriában. Megvették Karavelov miniszterelnököt, ki még a mult télen fennen hirdette, hogy nem enged az orosz befolyásnak. Fogolylyá ejtette és trónjától megfosztotta azt a fejedelmet, ki népét csak az imént diadalról-diadalra vezette, s kinek vezéri ügyességét és hősiességét egész Európa bámulta.

Buknia kellett, mert nem akarta megengedni, hogy Bulgáriából orosz tartomány legyen. Buknia akkor, mikor Oroszországon kivül majd minden európai hatalom rokonszenvvel kisérte törekvéseit, s Anglia, Ausztria-Magyarország és Németország hajlandók voltak elismerni a bolgár uniót.

De az orosznak elégtétel kellett. Nélküle folytak a dolgok a Balkánfélszigeten már évek óta, s ezt tovább nem türhette. Sándor annyi önállóságot tanusitott, s annyira kitüntette, hogy orosz befolyás nélkül is meg tudja teremteni Bulgáriát, s annyira nem titkolta a nyugati hatalmakhoz szítását, hogy Oroszország vakdühében képes volt a töröknél keresni szövetséget ellenében, s mikor ez sem használt, folyamodott a régi eszközhöz — a rubelhez. Ezzel aztán czélját érte. Megvásárolta a legfőbbeket, s a fejedelmet kiüzték az országból, melynek annyi dicsőséget szerzett.

A táviratok eddig ellentmondók annyiban, amennyiben az egyik sürgöny szerint Viddinben, a másik szerint magában Sophiában folyt le, a gaz árulók-csinyje, de a tényt megerősitik Bukarestből is.

Nagyfontosságu esemény lehet ez következéseiben. Mert az lehetetlen, hogy Európa nyugodt szemlélője legyen az orosz cselszövény diadalának. Annyi lenne ez, mint lemondani azokról az eredményekről, melyeket a nyugati hatalmak egyetértése a Balkánfélszigeten felmutathat. Az orosz befolyás távoltartásával volt elérhető az az állapot, mely türhetőnek volt mondható a korábbi időkhöz képest.

Előre látható, hogy az orosz csapatok bevonulnak most Bulgáriába azon czim alatt, hogy ott rendet csináljanak. Jelezték ezt ők már hetek óta, s ezzel ujra kezdődik Oroszország agressiv politikája a keleten, hogy készitsék az utat a moszkvai polgármester hirhedt toasztjának megvalósulására.

Próbaköve lesz ez a monarchiánk és Németország között fennálló szövetség erősségének is. Mert első sorban mi nem nézhetjük nyugodtan az oroszok bevonulását Bulgáriába, de a mi actiónk csak ugy lehet hathatós, ha Németország támogat. Egynél több okunk van remélni, hogy ez a támogatás nem marad el. A mi érdekeink a keleti kérdés rendezésében egyek Németország érdekeivel, de a német udvarhoz oly közel álló Sándor fejedelmen elkövetett csúf árulás is kell, hogy az orosz cselszövény meghiusitására inditsa a német politikát.

Oroszországot nem szabad oda bebocsátani a balkáni népek csoportjába, vagy ha bemegy, ki kell onnan úzni. Ebben számithat az osztrák-magyar-német szövetség Angliára is. Salisbury ül a kormányon és nem engedheti, hogy az oroszok egyszerre ily nagy lépést tegyenek örökös czéljuk felé.

A helyzet rendkivül válságos. Bár sikerülne a nyugati hatalmak egyetértésének és erélyének a békebontót vérontás nélkül megleczkéztetni. De félünk, hogy ez most már alig lesz lehetséges.

München és Berlin megretirál. Münsheni hirek szerint, a müncheni községtanács visszautasitásának paralizálására a budavári ünnepekre egy bajor királyi herczeg jön Budapestre, mert a regens-herczeg föltétlenül el akarja oszlatni a müncheni határozat rossz benyomását. — Érdekes az a takarodó is, melyet a berlini községtanács a „Bresl. Zeitung“ egyik nyilvánvalólag sugalmazott czikkében fuvat meg. E közlemény igy hangzik:

A budai százados ünnepélyekre való meghivás „Budapest főváros törvényhatósága“ által Berlin város képviselő-testületéhez intéztetett s s azt kéri, hogy Berlin városa nehány képviselő kiküldése által az ünnepségek fényét emelje. A városi képviselő-testületnek julius és augusztus hónapján át hivatalos szünideje van, s igy nem volt lehetséges a meghivás tárgyában kellő időben határozatot hozni. De ha a meghivás más időben érkezett volna is, nyilvánvalólag át kellett volna azt a tanácshoz utasitani, mert a porosz városi képviselő-testületek nem állnak közvetlen összeköttetésben más hatóságokkal, hanem az általok hozott határozatokat a tanácscsal közlik. Fölteendő továbbá, hogy Budapest szándéka az volt, hogy Berlin városi hatóságait a részvételre meghivja, és hogy ott nem tudták azt, hogy a város élén két hatóság áll. A tanácstestület elhatározta, hogy az ünnepélyességekre nem küld ki senkit s a városi képviselet elnöke e határozatba való beleegyezését kijelentette. E határozat jul. 30-án a közlésre már érett volt, azt tehát a müncheni események semmikép sem befolyásolták. Az elutasitás azzal van indokolva, hogy a még több hétig tartó szünet a városi képviselő-testületre nézve lehetetlenné teszi, hogy képviselőket küldjön ki. A válaszban magától értetődőleg az udvariasság szempontja mindenkép meg van óva. Tartalma: szives köszönet a meghivásért, sajnálkozás az elutasitás szükségességén s a legjobb kivánatok az ünnep fényét és sikerét illetőleg. Egyébként is igen ritka eset, hogy valamely községi képviselőtestületet arra szólitnak fel, hogy községi határain tul cselekvőleg szerepeljen: mégis megtörténik. Ép mostanában érkezett ide München városa részéről egy meghivás, melyet aztán a tudvalevő okokból visszavontak. (I. Lajos bajor király szobrának leleplezéséről volt szó, melyet azonban II. Lajos tragoediája következtében elhalasztottak. Ellenben talán ez a legelső eset, mikor porosz városi hatóságot arra szólitanak föl, hogy vegyenek részt oly ünnepségben, mely a birodalmon kivül rendeztetik. Meg van-e az engedve s ha igen, mily föltételek alatt, ez iránt a tanács igenlő határozatot csupán teljes collegiumban, fejének a főpolgármesternek elnöklete alatt s a városi képviselő-testülettel egyetértve hozhatott. Nyakra-főre prejudicáló határozatokat hozni, hál'istennek, nem berlini szokás. E formai mérlegelések oly parancsnoki természetüek, hogy senkinek sincs joga, az elutasitó válaszból azt a következtetést vonni le, hogy a budai ünneppel nem rokonszenvezünk. Legkevésbbé lehet pedig bennünk oly hajlandóságot föltenni, mintha a magyar kormány cselekedetei fölött illetéktelen criticát gyakorolna.

Mi lesz most....

Arad, aug. 22.

Bolondos, szeles, száraz idők járnak, hogy nincs köszönet bennük. Mintha a természet is Janszki affaierben szenvedne, nekikerekedik, felkavarodik, borul, veri a port, tele szórja az emberek szemét, s mikor már kezdenénk hinni, hogy viharral van dolgunk, jön egy váratlan ellenszél, csakhamar kiderül s ami legnagyobb baj: az áldásos esőnek nyoma sincs! De hát a szél, a szél! Csak az ne volna! sopánkodik a gazdaember. Már-már azt hinnők, hogy hull az áldás, denique a szél nem maradhat el, s a felhőt mindannyiszor szétkergeti. Hát most is, kellett nekünk ez a Janszki-ügy, akarom mondani ez a szélvész, hogy ismét felkavarja az epéket s ismét válaszfalat vonjon nemzet és a hadsereg közé? Előbbre mentünk-e vele vagy hátrább? Ki tudná ezt megmondani?

Most, mikor a felkavart porfelhő elvonult, a szenvedély s a közhangulat csilapodott, szólhatunk talán egypár higgadt szót a dologról, s nem fognak megkövezni, ha egész őszinteséggel mondjuk el, amit gondolunk és amit érzünk:

Hát először is a mi véleményünk szerint, ha ez a heczcz és hadsereg iránti gyülölködés tovább huzódni nem fogna, ki merem mondani nyiltan, mind lefelé, mind fölfelé, hogy az esetben igen is, nyertünk volna. Nyertünk volna, mert habár felséges urunk, királyunk 1876 óta a világ összes fejedelmei közt mint alkotmányos fejedelem, az első helyet foglalja el, s letett esküje szentségének fényét soha még csak egy gondolat sem árnyalta be, legutóbbi kéziratával még is egy oly meglepő kincset nyujtott magyar nemzetének, milyet az legvérmesebb reményei közt sem mert volna várni. Ez a kézirat kulcs volt minden magyar kebelhez, még a legridegebbhez is, mely a szeretet ama melegének, mely e királyi sorokból lövelt reá, habár, mondjuk, nem örökre is, de megadta magát, s a hatást érezni fogja, amig benne a pártoskodásnak elnémult ördöge ismét fel nem kaczag.

Hát mondjuk, ha ettől nem kellene tartanunk, ha bizonyosak volnánk abban, hogy a nemzetnek nyujtott eme nagybecsü királyi zálogért, az alkotmányos érzelmek ezen megbecsülhetlen nyilvánulásáért a viszonzás a nemzet minden rétegéből az lesz, hogy az ily hadur által parancsnokolt hadsereggel szemben további aprólékosságok miatt állást foglalni, s egyesek félrelépése miatt az egész hadsereg ellen felzudulni nem fog: akkor hálákat adnánk ama pillanatért, melyben Janszki, az ő cselekedetét elkövette, s melyben Ugron Gábor képviselő ebből a parlament előtt országos dolgot és nemzeti sérelmet csinált. Ámde ismervén ama pártszenvedélyt, mely egyesek keblét dúlja, és ismervén a lehetőség ama határait, melyeket emberi intézkedések vonhatnak, de amelyeket azért minden pillanatban átléphetni, nem mernénk felelősséget vállalni az iránt, hogy most már a hadsereg egyetlen tagja sem követ el olyan hibát, melyet ismét nagyra nem fujhat, s melybe ismét bele nem köthet a minden alkalomra leső pártszenvedély.

Nem itt uraim! Nem az osztrák-magyar monarchiában, ahol nem egy az ország és nem egy a nép; nem Magyarországban, hol bár egy az ország, de sokféle a nemzetiség: mondjuk nem itt, de a világ bármely egységes országában, nemzetében és hadseregében merülhetnek fel, s bizonynyal merülnek is fel dolgok, hogy csak akarni kellene és azonnal fel lehetne fujni haza, nemzet, avagy alkotmányellenes cselekedetnek, mert a szülő szülő, a testvér testvér, az Isten Isten, s még is, habár akaratlanul, de hányszor vétünk ellene?!

És hogy a magyar alkotmányosság, vagy a magyar nemzeti érzület ellen vétsen valaki, ahoz még csak idegen nemzetiségünek sem kell lennie. Hiszen napról-napra hangzik a pártlapokban a panasz az ellenpárt egyik vagy másik tagja ellen, hogy bizonyos cselekedetével az alkotmányt, vagy a nemzeti érzületet megsértette, sőt bizony elég gyakran irják egyikről vagy másikról, hogy az alkotmányt »lábbal tiporja.« — És ezeket magyar emberekről irják, kik ellen, ha a nemzeti közérzület fel nem lázad, annak köszönhetik, hogy magyarok,— tehát nem annak, hogy a vád igaz-e, vagy nem? hanem annak, mert magyarok, s mert hátuk mögött áll egy párt, mely őket támogatja. Ámde emeljenek csak egy ily vádat a hadsereg valamelyik tagja ellen, egyszerre felriad az egész közvélemény, mert ugyan ki az, ki a hadsereg ama tagját védelmezi? Ki az, aki enyhitő körülmény gyanánt hozza fel: »Hiszen uraim, tekintsék azt, hogy ez az ember még csak nem is magyar, kitől azt követelhetnők, hogy azok iránt, amikre mi nagy sulyt fektetünk, a mienkhez hasonló érzékkel birjon. Nem is ügyvéd, hogy alkotmányunk pontozatait ismerné, de meg, uraim, katona is és a dolgot katonai szempontból itéli meg. Na már pedig, hogy katonai szempont ne legyen, amig a világon katona van, azt nem követelhetjük, stb.

Mondom, ki emel egy-egy ily megtámadott katona mellett védő szót, mikor az egész sajtó ágaskodik s a diapazon minden hangját izgatásra használja fel. Mikor az enyhitő körülményeket: hogy nem magyar, hogy nem jogász, hogy katona, még sulyosbitó körülmény gyanánt tudja be, de hogy a heczcz annál teljesebb legyen, átviszi az egész hadseregre.

Nos hát, uraim, nincs ország széles e világon, melyben, ha a hadsereggel való kötekedés, mint nálunk, hazafias divattá vált volna, hasonló heczczeket ne lehetne rendezni, s a hadsereg ellen a közérzületet felizgatni, mert csak kutatni kell, uraim, s nincs oly emberi intézmény, melyben ne lehessen hibát találni s amelybe ne lehessen belekötni, legyen az német avagy magyar, közös vagy független. A jóakarattól vagy a heczczcsinálási vágytól függ minden.

Nos hát nyiltan kimondva, mi ettől félünk és nem a hadsereg szelle-

---

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája

(Augusztus 24.)

A feltalálhatlanok.

— Regény. —

Irta: **Pernett Frigyes.**

XXXII.

Fiatal élet.

(77-ik folytatás.)

Fölemelkedett és a hölgyet üléssel kinálta meg a kereveten. Eközben Angela körülnézett nagy, fekete szemeivel és megpillantotta Ilonát. Egy pillanatig a kicsike állva maradt előtte és merően arczába tekintett.

„Azt hiszem, hogy szeretni foglak,“ szólt Angela csengő hangon, „mert te jó vagy!“

Ilona e gyermekiesen őszinte megszólitásra elpirult és magához ölelte a leánykát.

„És mért gondolod, hogy én jó vagyok?“

„Ez meg van irva kedves szemeidben,“ viszonzá Angela nyugodtan. „Oh én tudom, hogy vannak oly emberek is, a kik nem jók!“

Mintha fájdalmas emlék ujult volna meg kedélyében, fejecskéjét kissé lehajtotta és sohajtott.

„Nagyapa nem volt jó,“ folytatá halkan, „de a mama, az igen. Ah szegény, szép mama!“

Egy könny rezgett hosszu, selymes szempilláin.

Ilona meg volt hatva és megcsókolta Angelát.

„Én is jó akarok lenni,“ válaszolá és ujjaival az elszomorodott leányka arczát hizelegve megsimogatta. „De azután neked is meg kell tartani igéretedet, hogy engem szeretni fogsz!“

Ezzel az ügy hamarosan helyes kerékvágásba jött. Angela bizalmasan huzódott Ilonához és Sylvia megbeszélte Franknéval ideiglenes megállapodásuk föltételeit.

Ágoston által előre értesitve, Ilona jelenlétében mellőzött minden oly szót, mely elárulhatta volna, hogy Angelát állandóan ott hagyni szándékozik; de e kényszer nem sokáig tartott. Angela sok mindenféle őt érdeklő dolgot fedezett föl: képeket, szobrocskákat, gitárt és száz apróságot, melyekről fölvilágositást kivánt.

„Tudsz énekelni?“ kérdé Angela egy pillantással az emlitett hangszerre.

„Egy kicsit gyermekem.“

„Ennek örülök. Mama oly szépen énekel! Neki is van gitárja és ha én jó és engedelmes voltam, játszott és énekelt nekem. Később, mikor már nagyobb lettem, nem kértem őt erre.“

„És mért nem, kedves Angela?

„Mert gyakran éneklés közben megakadt. Könyek gyültek szemébe és ha kérdeztem, hogy miért? megcsókolt s igy szólt: „Ez kedvencz dala volt atyádnak, a ki most messze, nagyon messze van tőlünk!“

A beszélgetés üzleti része ki volt meritve; Sylvia elbucsuzott védenczétől, a ki már kezdte magát otthonosan érezni.

„Időnkint meglátogatlak,“ szólt Kategoasszony, „és azután megirom atyádnak, hogy miként viseled magad. Örülni fog, ha a legjobbat hallja rólad.“

„És a mamának nem?“

„Annak is,“ válaszolt Sylvia meg nem zavarodva. „Ő is boldog lesz, ha te jól viseled magad.“

„És ha már nem lesz többé beteg, megint hozzá mehetek?“

„Természetesen gyermeken. Csak légy kedves és engedelmes; ha ezt megtudja, gyorsabban meggyógyul.“

Sylvia egy összehajtogatott papirlapot tett Klementin kezébe; egy ezer forintos bankjegy volt. Azután Ágoston felé fordult.

„És önt ügyvéd ur kérem,“ mondá mosolyogva, „hogy Angela hogylétéről mihamarabb értesitsen.“

Nemsokára Kategoasszony eltávozása után megjelent Henrik, a ki tudomással birt a dolog felől. Angela reánézett és még jobban Ilonához huzódott.

„Nos, nem adod ide kezecskédet?“ kérdé a bankár.

Angela megtette, de félénken és vonakodva.

„Miért nem üdvözölted ezt az urat oly barátságosan, mint engem?“ kérdé Ilona, mikor később egy perczre a kicsikével magánosan maradt.

Angela ovatosan körülnézett.

„Mert nem oly jó, mint te! Én félek tőle.“

Ilona elhalványodott.

„Ovakodjál azoktól, a kiket gyermekek nem szeretnek!“ gondolta magában.

Kimentek a nyaralóba. Az Angela számára szánt szoba már teljesen be volt rendezve; volt benne egy elegáns, selyem ágyacska, egy kis asztal gyermekjátékokkal boritva és sok más csinos dolog, a minek a gyermeki sziv örülni tud.

Minden nagyon tetszett neki és nem egy dolog meglepte. A gondosan kezelt kert virágaival észrevehető gyönyörüséget szerzett neki és mikor a tornáczra hozták, honnét az egész szép völgyre elbájoló kilátás nyilt, örvendezve tapsolt kezeivel.

„Ez szép, nagyon szép,“ mondá s végig tekintett az aranyos alkonyattól megvilágitott tájképen. „Csak egy hiányzik,“ folytatá sajnálkozással, „valami, a mit mindig szerettem.“

„Mondd meg mit“, vélte Klementin, „talán megszerezhetjük számodra.“

Angela szomoruan csóválta fejét.

„Sylvia azt mondta nekem, hogy az itt található. A tengerre gondolok. Órák hosszát ültem partjain mamám mellett és mindketten gyönyörködtünk az ezüst hullámokban. Megszámláltuk a hajókat, melyek dagadó vitorlákkal és szines zászlókkal repültek. Mama azt mondta, hogy sok embert visznek el és sokat nem hoznak többé vissza. Ez igazságtalanság a hajóktól, de azért mégis szépek. Nemde te ismered a tengert és a hajókat? Hogy is ne, hisz te nagyobb és idősebb vagy mint én!“

Ilona, kit e kérdés illetett, mosolyogva adott tagadó választ.

„Oh, ez neked fog tetszeni! Meglátod, ha majd mamához megyünk. Velem jösz ugy-e?“

„Bizonyosan, Angela,“ viszonzá Ilona és elforditotta arczát, hogy a szemeibe tóduló könyeket elrejtse. „De most menjünk ebédelni és azután . . . “

„Azután,“ vágott közbe a kicsike, „énekelsz nekem egy dalt?“

„Azt is megtehetem, ha neked örömet okoz.“

Az ügyvéd reménye hamarabb teljesült, mintsem gondolta. Angela rövid idő alatt annyira megnyerte mindkét nő tetszését, hogy Ilona készségesen beleegyezett a látogatás meghosszabbitásába.

Ha Angela nevetett, elbájoló volt; ha pedig, ami még gyakrabban történt, csöndes bánat ömlött el szép, okos arczán, szivet megnyerő és megható volt. Anyjáról igaz lelkesüléssel beszélt és föl nem foghatta, hogy a mama kedvenczét miért nem hivja még vissza.

Csak Henrik nem tudta bizalmát megnyerni. Nem birt vele megbarátkozni és nem egyszer komoly intésre volt szükség, hogy közelében türelmesen megmaradjon.

Egészen másképen viselkedett Angela, ha Gyula jött. Előhozta összes kincseit, sőt még mozgó szemű és természetes haju, nagy bábuját is ölébe tette és kérte, hogy jól vigyázzon rá és álmát ne zavarja.

Véletlenül elejtett szavakból Angela megtudta, hogy kedves Ilonája Henrik felesége lesz. Ez már meghaladta értelmét.

Egy este, midőn a lombok közt Ilona mellett ült, Angela hirtelen félre tette a játékot és fürkészve nézett Ilona szemébe.

„Nemde, ha valaki egy férfi felesége lesz, hozzá, a házába kell költözni és mindig nála lenni? Igy láttam ezt legalább“, mondá a kicsike „és ha a papa távol országokból haza jött, mindig nálunk volt.“

„Természetesen, Angela,“ válaszola Ilona elpirulva. De hogy jut eszedbe ilyen kérdés?“

„Azt is megmondom neked. Azt hallottam, hogy te annak az utálatos szürke szemü, gunyoros tekintetü embernek a felesége leszesz.“

„Ki beszélt erről neked?“ kérdé Ilona zavarodottan.

„Ó maga! „Mit fogsz csinálni, te kis pajzánság, ha Ilkádat elveszited? És ez“, szólt legutóbb boszusan, mert nem akartam őt megcsókolni, „hamar megtörténik, Ilona nemsokára a feleségem lesz!“

„És mit válaszoltál?“

„Nevettem rajta, mert ez nem lehet igaz.“

„És miért nem?“

„Mert okos vagy és nem szereted őt.“

„Honnét tudod ezt?“

„Olyan ostobának tartasz engem? Hisz látom, hogy mindig elszomorodol, valahányszor jön. Valld meg, hogy te is ugy félsz tőle, mint én.“

„Tévedsz Angela: én semmiféle ellenszenvet sem érzek Illing ur iránt.“

„Meglehet, de én azt hiszem, hogy nincs igazad. Ha az én Ilkám egyátalán asszony akarna lenni, a mint minden általam ismert nagy leány lett, akkor, igy gondoltam én, bizonyára a szép, barátságos Gyulát választaná férjéül, és nem ezt a gonosz szemü Illing urat.“

„Angela!“ szólt Ilona, kinek minden vére az arczába szökött.

A kicsike nevetett és átölelte Ilkája nyakát.

„Milyen piros lettél. Hiszen Henrik ur is egészen csinos ember, legalább a kertész leánya nemrégiben azt mondta, csakhogy gonosz ember, mig Gyula bizonyosan jó.“

„Honnét gyanitod ezt oly határozottsággal?“

métől, a mely hadseregben, habár nem lehet is használni varázsvesszőt, hogy annak minden tagja magyar érzelmekkel birjon, de lehet használni a fegyelmet, de amely fegyelem ismét nem oly istenség, mely a hadsereg minden tagját hibázhatlanná tegye, avagy a hadsereg minden lépését, mozdulatát, nyilatkozatát vagy cselekedetét ellenőrizhesse. És mert ez igy van, semmi se bizonyosabb, mint az, hogy aki kötekedni akar, az a kötekedésre mindig fog találni anyagot.

És a jelek éppen erre mutatnak. A függetlenségi párt azt hiszi, hogy minden heczcz, mely a hadsereg ellen irányul, a független magyar hadsereghez visz bennünket egy lépéssel közelebb, amennyiben minden heczczből azt a következtetést akarják levonni, hogy: mind ez nem történnék, ha a hadsereg független és magyar volna. El is hiszem. Hogy eféle czélzatos politikai heczczek, ha azokat a pártok nem rendeznék, hát nem lennének, azt elhiszem, de akkor lenne más és talán veszedelmesebb, de erről, s a függetlenségi párt ama feltevéséről, hogy az eféle heczczek közelebb viszik a czélhoz, más alkalommal.

G. B.

Beiratás előtt.

— Ajánlva a szülők figyelmébe. —

III.

Különös sulyt fektetek e tekintetben a vagyonos osztályra. Erről általában tudjuk, hogy gyermekei nevelésében és tanitásában bünös könnyelmüséget fejt ki. Elve ezen osztálynak az: „nincs rá szüksége, van miből megéljen". Természetes aztán, hogy az ilyen gyermekek legnagyobb része után nő fel, a társadalomnak és hazának semmiben sem válik hasznára és életfeladatául rendesen csak az jut, hogy apjának vagyonát és örökséget elharácsolja. — Pedig de nagy szüksége volna iparunknak és kereskedelmünknek erre a tőkére. Folytonosan panaszkodunk, jajgatunk, hogy iparczikkeinket még most is külföldről szerezzük be; a hazai ipart nem pártoljuk, pénzünket erővel kiviszszük stb. stb. De hát jórészt mi ennek az oka? Első sorban az, hogy az iparos pályára és gyakran a kereskedő pályára is csak olyanok mentek, kik hijával voltak minden szellemi képzettségnek, kik tehát értelmi fogyatkozásuknál fogva nem képesek a magyar ipart emelni és versenyképessé tenni, másodszor oka az, hogy e pályára csakis szegény szülők adták gyermekeiket s igy a versenyhez s nagyobb iparvállalatokhoz hiányzott a tőke. — Mint mondani szokás: szegény embernek szegény a szerencséje is, s igy bizon, nem volna csoda, ha, kivált kezdetben, sok nehézséggel kell megküzdenie.

Bizonyos azonban, hogy sok iparos és sok kereskedő szegénysége és még hozzá szellemi korlátoltsága mellett is dusgazdag lett, mi ismét amellett bizonyit, hogy iparunkat még fogyatkozásai mellett is pártoljuk, s ha majd a vagyonos osztály hozzájárulásával minőség, mennyiség és különféleség tekintetében igényeink kielégithetők lesznek, nem akad e hazában magyar ember, ki csak egy krt is külföldre adna.

Nemzetgazdászati szempontból és hazánk érdekében szólok tehát a vagyonos szülőkhöz: forditsanak először több gondot gyermekeik gyakorlatias kiképeztetésére s neveljék őket az iparnak és kereskedelemnek, mert csak ők lesznek képesek azt fokozott igényeinknek megfelelő magaslatra emelni. Másodszor tekintsék a polgári iskolát ugy, mint e nagy nemzeti czél egyedüli eszközét, és azért ne idegenkedjenek tőle, mert a legnagyobb mértékben érdemes a bizalomra.

Tizenöt évi tapasztalat arról győzött meg bennünket, hogy a polgári iskolába sem a vagyonos, sem az uri osztály nem adja gyermekét. Szegény fiuk nevelőintézetének tünt az föl, kivált Aradon. Csak elvétve került oda néhány vagyonos vagy uri gyermek, de ezeket is csak azért hozták oda a szülők, mert a középtanodában nem boldogultak s igy a polgári iskola a rossz tanulóknak valódi menedékhelyévé és javitóintézetévé minősittetett. Ezeket tehát nem a czél, mert a polg. iskolák czélját nem is ismerik a szülők, hanem a szükség kényszeritette oda.

A polg. iskola czélját most amennyire tudtam kifejtettem s talán meg is fogják érteni. Azt hiszem fontolóra veszi ezt az uri (hivatalnok) osztály is, s megbarátkozik a polgári iskolával.

Maga a társadalomnak ez a része tudja legjobban, mily nehéz küzdelembe, és még is mily sok nélkülözésbe kerül az élete. Uraság, adósság, czifra nyomoruság és megalázkodás nagyon sok helyütt karöltve jár. Önállósága, lelkiismereti szabadsága nincs, szolga a legnagyobb mértékben. És mindezeknek daczára, ez az osztály gyermekeit is mind urnak akarja nevelni; még csak hallani sem akar az ipar vagy kereskedelemről.

Pedig, vajjon melyik nagyobb ur!?

Ideje volna már egyszer, ha ez az osztály, gyermekeinek jól felfogott érdekéért kivetköznék a sok előitéletből. — Vajjon szégyen-e az uri szülőre, ha gyermeke iparos vagy kereskedő? Nem, az álszégyen és társadalmi kinövés, mely a legtöbb esetben megboszulja magát.

Érdekelt szülők! Nem asylum a polgári iskola; nem javitó intézet az: (bár azt is megteszi) van annak nagy nemzeti czélja, és ennek a czélnak eszközévé kell hogy legyen az uri gyermek, s azért szülőiknek azt mondom, hogy a polg. iskolába nem a végszükségben kell hozni a fiut.

Megesik a polgári iskolában, hogy pl. egyik vagy másik tanuló kiváló tehetségének adja tanujelét és különös hivatottságot mutat a tudományos pálya iránt; az ilyen elől a polgári iskola nem zárja még el az utat. Mehet az ilyen a középtanoda megfelelő osztályába. A negyedik osztályból mehet, — ha a franczia nyelvet tanulja (a polg. iskolában rendkivüli tantárgy), a reáliskola ötödik osztályába; ha pedig a latin nyelvből tesz felvételi vizsgálatot, a gymnasium ötödik osztályába. És ez többször meg is történt már. Az aradi reáliskolában is, az elmult tanévben, olyan tanuló tette le az érettségi vizsgálatot kitüntetéssel, ki a polg. iskola IV-ik osztályából ment a reáliskola V-ik osztályába.

Vannak továbbá a polg. iskolában olyan fiuk, kik gyenge szervezetüknél fogva nem lehetnek alkalmasak sem az iparos, sem pedig a kereskedői pályára, vagy ezekre éppenséggel nem éreznek hajlamot, de viszont a tudományos pályát sem választhatják s igy nem mennek át a középtanodába. Ezek előtt sincs még elzárva az ut a boldogulásra. Már a polgári iskola IV-ik osztályából mehetnek több más irányu iskolába; a kik pedig a polg. iskola VI-ik osztályát is elvégzik, azokat már a qualificationális törvény sokféle hivatalra képesiti, sőt a kereskedelmi miniszternek egy rendelete szerint, a hozzá tartozó hivataloknál a polg. iskola VI. osztályát végzett ifjak előnynyel birnak a középiskola VIII. osztályát végzett ifjak fölött.

Emlitésre méltónak találom még e helyen azt is, hogy a polgári iskola hat osztályát végzett ifjak fel vannak jogositva az egy éves önkéntesi felvételi vizsgálat letételére.

Végül szükségesnek tartom megemliteni, hogy Aradon a polgári iskolával egy épületben van a közép kereskedelmi iskola, mely bár külön igazgatóság alatt külön intézetet képez, tantervénél fogva, a polgári iskolával mintegy szerves összefüggésben áll, amennyiben a szaktantárgyakat kivéve, ugyanaz a tananyaga a polgári iskola V. és VI. osztályának, mi a közép kereskedelmi iskola I. és II. osztályának. És ha a polgári iskola V. és VI-ik osztálya azonos a közép kereskedelmi iskola I. és II. osztályával, önként következik, hogy a közép kereskedelmi iskolának legtermészetesebb előkészitője a polg. iskola.

A kik tehát gyermeküket a közép kereskedelmi iskolába szánják, ne tévesszék szem elől a mondott körülményt.

Az elmondottak ismétlését, összefoglalását fölöslegesnek tartom.

Azt hiszem, akik érdekelve vannak, megértenek igy is, ki most azon reményben fejezem be czikkemet, hogy az ipartanműhelylyel és a közép kereskedelmi iskolával összekötött polgári iskoláról esetleg még többször lesz alkalmam tájékozást nyujtani.

Niedermayer Tóbiás.

Az orvosok és természetvizsgálók vándorgyülése.

(Saját tudósitónktól.)

Buziás, augusztus 22.

A magyar orvosok és természettudósok vándorgyülésének mai ülése előtt, délelőtt 9 órakor Ormós Zsigmond főispán-elnöknél, a különböző tudományos testületek képviselői tisztelkedtek. A magyar academia nevében Hunfalvy János, a földtani társulat nevében dr. Szabó József, a m. kir. muzeum nevében dr. Friedwalsky adták át üdvüzletüket. Mindannyiak között talán legnagyobb hatást tett a magyarországi gyógyszerész egylet nevében Ternajgó Caesar által tartott igen talpra esett üdvözlő beszéd, mely a hatóságot általános éljenzésre ragadta.

Az üdvözlések közben jelent meg, Brankovics püspök ur a nagygyülés társelnöke, ki szintén élénk ovatiók központja lőn, és ékes magyar nyelvü viszonválaszával mindenkit elbájolt.

A nagygyülés voltaképen 10 órakor kezdődött, a gyógyterem helyiségében, kitünő közönség élénk figyelme között. Ormós elnök széles természettudományi ismeretekről tanuskodó megnyitó beszédet tartott, ügyesen ecsetelvén az orvosi és természettudományok jelenkori kifejlődését, melyekről később a buziási gyógyforrások történetére tért át. Miután alaposan megczáfolta azon állitásokat, melyek szerint a buziási gyógyforrások már a rómaiak idejében ismeretesek voltak, kimutatván, hogy ezen állitások megerősitésére szolgáló ugy egykoru irodalmi, mint más bizonyitékok teljesen hiányoznak. — A buziási gyógyforrások voltaképeni föltárását a kamarai uralom alatt állapitván meg; annak mostani kitünő állapotára juttatásában Trefort miniszter urnak juttatta az érdem oroszlánrészét, a fényes és igazi magyar vendégszeretettel rendezett fogadtatásért gyülésünk nevében a közalapitványi főtisztségnek köszönetet mondott.

Ő méltósága igazi academiai stylusban tartott beszéde az évkönyv egyik diszét fogja képezni. Utánna ifj. Ormós Zs. Temesmegye alispánja a helyhatóság nevében fogadta a nagygyülés tagjait.

Az alispán ur után Szabadhegyi közalapitványi főtiszt ur fogadta a közgyülést. Ezután következtek a nagygyülés elnökségéhez érkezett iratok felolvasása. Távollétüket sajnálkozás között mentették ki: Török János budapesti főkapitány és Halász Géza. Erre következett a különböző tudományos egyletek küldöttségeinek bemutatása.

Örvendetes feltünést keltett a nagygyülés nestorának Jedlik Anyosnak megjelenése, ki már 45 év óta (az első gyülés óta) látogatja a nagygyülést. Dr. Staub Mór kimeritő tudósitását közölte a központi választmány, intensiv munkásságáról, elsorolván azon kitünő munkát, a melyek a m. orv. és term. vizsg. nagygyülésének áldozatkészsége folytán jöttek létre, a magyar tudományosság diszére.

Ezután dr. Chyzer Cornél Zemplénmegye főorvosa mondott emlékbeszédeket dr. Knöpfler Vilmos, dr. Montedegoi Albert Ferencz, Sztupa György, Say Mór, Muraközy József, dr. Rózsay József, Faludy Géza, Pollák László és Bódog Albert felett.

A hygieniai viszonyok, különösen a malaria befolyása, a Délmagyarországon nagy mérvben dühöngő gyermekhalandóság, — és az e tekintetben alkalmazható intézkedések iránt Brankovits György gör. keleti szerb püspök 500 arany francot bocsátott pályadijul a helyi bizottság rendelkezésére.

Délután 2 órakor diszes lakoma volt, este pedig a gyülésért elhalasztott szent-Istvánnapi bál tartatott meg.

A gyülésen mintegy 300 tag jelent meg, köztük két japáni tag: dr. Keyso Tomba és dr. Katayama.

A közönség nagy érdeklődést tanusit a vándorgyülés iránt.

—y —s.

TANÜGY.

Az elemi tanitók alkalmazásának rendszereiről.

Községi leányiskolánk érdemes igazgatótanitója Máday Mátyás ur, az „Aradi Közlöny" 232. számában az elemi tanitók alkalmazásának rendszereiről értekezik. Értekezésének tárgyát részekre, a részeket pedig egyes kérdésekre bontja. Ezen részek s ezen részekkel kapcsolatosan szerkesztett kérdések városunk közönségét ez időszerint különösen érdekelhetik, — amennyiben Arad sz. kir. város községi iskolaszéke f. hó 26-án fogja tárgyalás alá venni az aradi községi elemi iskolák igazgató-tanitóinak azon kérvényét, hogy az aradi községi elemi iskoláknál eddig alkalmazásban volt váltakozó rendszer beszüntettessék.

Máday ur a szegedi tanitók és a szegedi népoktatásügy érdekében vetette fel a tételt — mely tételnek fontosságát méltányolván, mi azt első sorban az aradi népoktatás érdekében óhajtjuk némileg megvilágitani.

Máday ur értekezésében a tanitók alkalmazását illetőleg négy rendszer van körülirva: az osztály-, a váltakozó-, a szak- és az ide-oda dobáló rendszer. Az osztály-, váltakozó- és szakrendszerre adott magyarázatokat elfogadjuk, de az ide-oda dobáló rendszer magyarázatához nem járulhatunk, mivel ilyen rendszer tulajdonképen nem is létezik, s e szerint ha valamely tanitó a létező rendszernek merev szabályaitól eltérőleg alkalmaztatik, ez nem a rendszer, hanem valamely helyi körülmény okozta szükség következménye.

Lényegileg tehát csak három rendszerrel van dolgunk: az osztályrendszerrel, mely rendszer szerint alkalmazott tanitó működését Máday ur egy vasuti vendéglős működésével, a váltakozó rendszerrel, mely rendszer szerint alkalmazott tanitó működését egy vasuti főkalauz működésével hasonlitja össze, valamint a szakrendszerrel, melyet azonban M. ur, mivel a szakrendszer mellett alkalmazott tanár nem nevel, csak tanit, közelebbről nem méltat és hasonlattal meg nem világit.

Megengedjük, hogy a váltakozó- és osztály rendszer kézzelfoghatóvá tételére M. ur által használt hasonlatok önmagukban véve igen találók, — de ezen hasonlatok egyik vagy másik rendszer előnyösebb voltának megvilagitására nem alkalmasak, . . . mert egy ügyes vasuti kalauzról a vendéglős konyhájára, vagy a vendéglős boráról a kalauz megbizhatóságára következtetni nem lehet. A szakrendszer egyszerű elvetését sem látjuk egészen megokoltnak, egyrészt mivel ezen rendszer még kellő megfigyelés és gyakorlati tanulmányozás tárgyává nem tétetett, s igy leginkább csak elméleti alapon álló feltevések és következtetések szólnak ellene, másrészt pedig mivel határozottan tagadásba vehető az, hogy a szaktanár csak tanit, de nem nevel! Hát eszerint a szakiskolák, polgári iskolák, tanitóképezdék és középtanodákból kikerült ifjak csak annyi neveléssel, annyi sziv-, kedély- és érzelemvilággal birnak, a mennyi nevelésben az elemi iskolákban részesültek? Nem, igy nem állhat a dolog, mert nem minden osztálytanitó jó nevelő és nem minden szaktanitó rideg papagály. A jó tanitót az egyéni tehetségek és hajlamok teszik, nem pedig a rendszer és a reglement; — teszik az emberiség, a haza, az ifjuság és az előadott tantárgya iránt való szeretete és lelkesedése. Egy lelkes tanitó, egy hivatását átérző és átértő tanár lehetetlen, hogy csak leczkét adjon és leczkét hallgasson, mert ösztönszerüleg ragad meg minden alkalmat, hogy növendékeinek érzületét a saját lelkét hevitő érzületek részesévé tegye. Az ily tanár vagy tanitó az önmegelégedés boldogitó érzetével hagyja el a termet, melyben növendékeinek ragyogó szemein és kigyuladt arczain az általa életre ébresztett nemes érzelmek lángját látta. És ez a nevelés. De a mily magasztos egy ily tanár vagy tanitó működését szemlélni, épp oly nyomoruságos egy oly tanitó vergődését látni, kiben nem levén meg a tanitói hajlam és tehetség, összes figyelmét a tanterv szakaszainak betartására és összes vágyát az óra kitelésével a csengetyü hangjára függeszti. Nem elvetendő tehát a szakrendszer, hanem igenis figyelemre méltó, mert mit elmulaszt az egyik tanitó, megteszi a másik, mig más rendszernél könnyebben megtörténhetik az, hogy a növendékek egyes tehetségei parlagon maradnak, hogy rossz szokásai megrögzenek, vagy bizonyos magatartásra nem szaktattatnak. Különböző irányból egyaránt működő erők, az állandó egyenes irányban való mozgást jobban biztositják. Mi történik, — e fölött is gondolkodjunk — ha egy istenadta gyermek az osztályrendszer mellett egy évre vagy a váltakozó rendszer mellett négy évre marad egy oly tanitó keze alatt, ki nevelni nem tudott, s kerül innen egy magasabb iskolába, „melyben a szektanár csak tanit, de nem nevel?" És viszont a tanitók illetőleg is kérdezhetjük, mily ügyességgel és buzgalommal tanit oly tárgyakat, melyek iránt ellenszenvvel viseltetik, éveken át más-más osztályban vagy évtizedeken át egy és ugyanazon osztályban? E bizony keserü kenyér, mit még keserübbé tesz azon tudat, hogy ezen keserüséget csak bizonyos tanrendszer iránt való megokolatlan idegenkedés okozza.

Máday ur értekezésének harmadik részében a kérdések egy egész rendszerét állitja fel, hogy a szegedi tanitók megérkezéig időnk legyen elmélkedni, hogy vajjon az osztály, avagy a váltakozó rendszer előnyösebb-e?

Csodálkozunk, hogy Máday ur szükségesnek látja, hogy e kérdések fölött tovább gondolkodjunk, mert hiszen az aradi községi igazgató-tanitók már benyujtották az iskolaszéhez az iránti kérvényüket, hogy a jelenleg alkalmazásban lévő váltakozó rendszer megszüntettessék; vajjon mi okból tették ezt, ha annak okai fölött csak most szándékoznak gondolkozni, és a szegedi tanitók által intézhető kérdésekre az okszerü feleleteket gyüjteni? Ezen kérvényt az összes igazgató-tanitók nyujtották be, s igy annak nyomós okait M. urnak is ismernie kell.

Mi megvalljuk, hogy az igazgató-tanitók által a váltakozó rendszer beszüntetése iránt az iskolaszékhez beadott kérvény megokolását ez időszerint elképzelni nem tudjuk, — mert a folyó év junius havában megtartott vizsgálatokra kiküldött iskolaszéki biztosok az iskolaszéknek minden oldalról a várakozásnak teljesen megfelelő, sőt sokhelyről fényes és kitünő eredményeket jelentettek, mire az iskolaszék az egész tanitói karnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezen kitünő és fényes eredmények pedig a váltakozó rendszer alapján érettek el.

M. ur által az osztály- és váltakozó rendszer előnyeinek és hátrányainak megvilágithatása végett felvetett kérdésekre e helyütt hamarosan megfelelni alig lehet, mert minden egyes kérdés alapos kifejtése behatóbb tanulmányt és nagyobb időt igénybe vevő adatgyüjtést szükségel; annyit azonban kimondhatunk, hogy az egyes feleletek végeredményeikben részben az osztály-, részben a váltakozó rendszer javára dőlnének és hogy az összevetett következtetések határozottan a szakrendszert ajánlanák.

Mindezek alapján azt hiszszük, hogy az iskolaszék nagyon is meg fogja gondolni, hogy az igazgató-tanitók egyszerü kérelmére eldobja-e azon rendszert, melynek alapján fényes és kitünő eredmények jelentettek, mellőzze-e az iskolaszék tanügyi bizottságának véleményes jelentését és határozati javaslatát, és szükségtelennek jelentse-e ki a szóba hozott kérdésnek összehasonlitás és alapos megfigyelés utján leendő tanulmányozását.

Ha már az iskolaszék az eddigi rendszerrel szakitani hajlandó, ám jó, tegye ezt akkor, ha a jelenleg alkalmazásban levő rendszer tarthatatlanságáról vagy más rendszerek előnyösebb voltáról saját maga is meggyőződött. Ezt pedig csak ugy teheti, ha két, 4 önálló osztálylyal biró elemi iskola egyikében négy évi időtartamra az osztály-, és másikában a szakrendszert állandósitja.

Hosszu időt igénybe vevő tanulmány ez ugyan, de egy ily fontos kérdés elbirálásánál időt, fáradságot és alapos tanulmányt kimélni nem szabad.

Laokoon.

— **Az államilag segélyezett aradvárosi kereskedelmi középiskolánál** a beiratások szeptember első öt napján tartatnak délelőttönkint 9—12-ig s délutánonkint 3—5-ig. Az igazgatósági iroda a templom- és Kazinczy-utczák sarkán levő városi uj iskolaépület emeletén van.

Az első osztályba oly növendékek vétetnek fel, kik a gymnasium, reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályát sikerrel végezték. A IV. osztályról szóló bizonyitvány hiányában fölvétetnek oly növendékek is, kik életkoruk 14-ik évét betöltvén, a fentebb emlitett iskolák négy alsó osztályában tanittatni szokott tantárgyakból fölvételi vizsgálatot állanak ki. Ez utóbbiak azonban az egyéves önkénytes hadiszolgálat kedvezményére számot nem tarthatnak. A felvételi vizsgálat dija 5 frt.

A második osztályba csakis a kereskedelmi középiskolák vagy academiák első osztályát sikerrel végzett növendékek vétetnek fel.

A harmadik osztály 1887-ben fog megnyittatni.

Amennyiben a korlátolt számu ülőhelyek rendes növendékek által nem lennének mind betöltve, az igazgatóság szeptember 5-én tul rendkivüli hallgatókul fölvesz az intézett növendékeinél idősebb oly tisztességes egyéneket is, kik csupán egyes szaktárgyakat, pl. kereskedelmi számtant, könyvvitelt nemzetgazdaságtant, váltó- és kereskedelmi jogot vagy áruismét óhajtanak hallgatni, illetve tanulni. A rendkivüli hallgatókat, szintugy kötelezik az intézet fegyelmi szabályai, mint a rendes tanulókat.

Rendes tanulóktól az évi tandij 50 frt, mely esetleg havi részletekben is fizethető. Szegénysorsu és jóelőmenetelü tanulók a tandijelengedés kedvezményében is részesülhetnek, de a legelső félévben nem. A rendkivüli hallgatók tandij fejében annyiszor 4 frtot fizetnek, a hány tanórát hallgatnak hetenkint, összes tandijuk azonban az 50 frtot tul nem haladhatja.

Az intézet kötelékébe való első belépésnél ugy a rendes, mint a rendkivüli tanulók beirási dij czimén 4 frtot fizetnek, azonkivül a rendes tanulók az ifjusági könyvtárra 2 frtot, az ifjusági segélyegyesület javára 1 frtot.

A beiratkozásnál a növendékek szülőik vagy azok megbizottjai kiséretében tartoznak megjelenni, magukkal hozván a fölvétel alapját képező iskolai bizonyitványt s az első jelentkezésnél a születési bizonyitványt is.

Az intézet belső szervezetére, irányára és előjogaira vonatkozó fölvilágositások, nemkülönben a vidéki tanulók gondos elhelyezését illető utbaigazitással szivesen szolgál az alulirott:

Ábrai Lajos,
igazgató.

Külföld.

— **Sándor fejedelem detronizálása.** Bizonyára senki sem merte gondolni, hogy a bolgár-kérdés ily rövid idő alatt akkora szenzatióval végződjék.

Tagadhatlan, hogy Európa politikai világát nagymértékben meglepte az a két távirat, mely tegnap Bukarestből és Konstantinápolyból allarmirozta a politikai közvéleményt és laconice tudatta, hogy Bulgáriában ismét forradalom ütött ki. A legmagasabb tragicum szinében tünik fel a dolog, ha meggondoljuk, hogy ilyen sorsnak kellett érnie azt a fejedelmet, kinek népe a politikában sikert és szabadságot, a harczban pedig dicsőséget köszönhet. Egy év sem mult el a bulgár-rumeliota unio óta s ez unio megteremtője maga tehetetlen, várja itéletét azon férfiutól, kit államalkotó, államszilárditó munkájában leghivebb segédének vélt.

De még e tragicus fejlődés bántó hatása is elhalványodik a kétség ama nyomasztó érzete mellett, melyet a váratlan csiny előidézett. Quod nunc? Mi történik ezután? Nehéz bonyodalmak kezdete-e ez, a harczi tüz első fellobbanása vagy ujabb alkalom-e az európai diplomatiának békés irányu, mindent elsimitó

„Ez mindenből meglátszik. Milyen kedélyesen játszadozott legutóbb Gyula a kis macskákkal! És Illing ur? Ez kiválasztott egyet közülök és agyon kinozta. Ez azért történt, hogy az öreg macskát ingerelje. Ha láttad volna, hogy mily aggódva állott mellette! És ő csak nevetett."

„Te magad láttad ezt?"

„Természetesen, különben nem állithatnám ily határozottan. A lugas mögött állottam és nem mertem előjönni. Végre láttam, hogy az öreg macska dühösen neki ugrott. Ekkor eldobta a szegény kis állatkát és még mindig nevetve félre ugrott. Az öreg macska hagyta őt futni és nyalogatta kicsiképét. Szerettem volna, ha gonosz szemeit kikaparja!"

Ilyen vadnak és durczásnak Angela még sohasem mutatta magát. Arczocskája kipirult és szemei szikráztak.

„Annyira gyülölöm őt, mint a hogy téged szeretlek," szólt, Ilonát átölelve, „és ha jó szivvel vagy hozzám, soha sem leszesz felesége!"

Ilona rendkivül meg volt hatva. Akaratlanul két nagy könny pergett le arczán; magához ölelte Angelát és igyekezett a gyermeket lecsendesiteni.

„Henrik ur nem bántott téged", szól szeliden, „és nem szabad senkit sem gyülölni. Nem tanitottak téged soha arra, hogy a gyülölet bűn?"

„Oh igen, és ezért bocsánatért fogok esdeni a Szűzanyához! De mért hogy éppen őt gyülölöm és nem Gyulát? Ehhez teljes szivemből vonzódom. Válaszd őt, kedves Ilkám! Akkor elmegyek hozzátok és majd meglássátok, hogy mennyire szeretni foglak benneteket."

A helyes megitélés és a gyermeki szeszély sajátságos keveréke, mely Angela beszédében nyilvánult, Ilonára annál nagyobb hatást gyakorolt, minthogy e rövid szavakban saját szivének egész fájdalma épp ugy, mint legnagyobb boldogsága ki lett fejezve.

Igen, a kis Angelának teljesen igaza volt; igaza volt szeretetében és igaza volt gyülöletében! Ilonának e percztől kezdve kétszeresen kedves volt; e gyermek hajlama folytán Gyula mostantól kezdve ujabb dicsfényben tünt fel előtte és Henrikre rá lett sütve az ösztönszerü utálat ama bélyege, melyet a különben barátságos, rokonszenves teremtés már előbb is érzett iránta.

Ez utálat mérve a jelen pillanatban nem volt megitélhető. A heves, szenvedélyes kitörést Ilona szelid, engesztelő szavai lecsendesitették, azonban Angela látta, hogy az ő Ilkája könyezik és e könyek mélyen szivébe vésődtek.

„Csak a szájával boszankodik," gondolta magában Angela, „különben nem ölelt volna oly gyöngéden át. Addig fogok neki könyörögni, mig bevallja, hogy mért könyezett. És ha ő meg nem mondja, megkérdem Gyulát. Ő mindkettőnket szeret: őt és engem!"

E gondolatot igen szerencsésnek találta: eszébe sem jutott, hogy talán Gyula sem tud felőle semmit. Egész a lefekvésig mindig azon törte a fejét, hogy miként csinálhatná ezt a dolgot legjobban.

Természetesen teljesen titokban; ezt már megállapitotta. De éppen ebben feküdt a nehézség. Nem volt olyan könnyü a fiatal emberrel négyszemközt beszélni, mert mint az árnyék mindenüvé követte Ilonát.

Angela a könnyü nyári takarót egész álláig fölhuzta és behunyta szemeit. Érezte, miként hajol Ilona ágyacskája fölé, meg akarván győződni arról, hogy alszik-e. Angela nem mozdult.

Most Ilona az oldalt álló asztalhoz lépett, melyen a lámpa volt. A párnák közül kikandikálva látta a kicsike, hogy Ilona egy levelet vesz elő és gyorsan átolvassa.

Ilona fejét kezére támasztotta és mély gondolatokba látszott merülni. Többször halk sohaj tört elő kebléből, átröpült a szobán és élénk viszhangra talált a leselkedő gyermek szivében.

Szivesen fölkelt volna Angela csendesen, hogy karjait Ilona nyaka körül füzve, teljes gyengédséggel megkérdezze: „Miért vagy kedves Ilka annyira elszomorodva?"

(Folyt. köv.)

tehetségei csillogtatására. A hír az első pillanatban oly kábítólag hat, részletei oly hiányosak, hogy egyelőre prognosticont állítani teljes lehetetlenség.

Karavelov bolgár miniszterelnök és Zankov a forradalom előkészítői, Sándor fejedelem árulói, Sophiában zár alá helyezték a távirdát és ez nem szolgáltat részleteket s a hír, egész laconicusan tudósítva az eseményt magát, szintén Bukarestből és Konstantinápolyból érkezett. De roppant horderejét mindenki megértette és átérezte. Kiárólag ez képezi a társalgás tárgyát s mindenhol nehéz complicatiók kellemetlen előérzetével tárgyalják a rövidke sürgönyöket, melyek a következők:

Konstantinápoly, augusztus 22. Sophiából az a hír érkezett, hogy Karavelov és Zankov, Sándor bolgár fejedelem távollétében ideiglenes kormányt alakitottak. **A fejedelmet a csapatszemle alkalmával Viddinben elfogták, s egyuttal a bolgár trónról való letételét is kihirdették.**

Bukarest, aug. 22. A „Vointza Nationale" félhivatalos hirlap tegnap a Dunamellékről azt a hírt kapta, hogy Sándor bolgár fejedelem tegnap trónjáról letétetett, és hogy Karavelov, Zankov s másokból regenesség alakult. Viddinben hajó áll készen hogy a fejedelmet Turn-Szeverinbe szállítsa.

Bratiano kormányelnök Gavorából, a sinajai várkastélyba ment, hol Károly király elnöklete alatt minisztertanács lesz.

Bukarest, aug. 22. Sophiából érkezett magánhír alapján is valónak bizonyul, hogy a bolgár fejedelem, a kormány és a sophiai helyőrség közreműködésével kitört palotaforradalom által lemondásra kényszeritettetett. A fejedelmet a határra vitték, más hír szerint pedig Viddinben tartják fogva. Az ideiglenes kormány csak egyetlen egy táviratot engedett továbbitani, mely teljesen kedvező tartalmu volt, a többi táviratokat és leveleket pedig mind elkobozta, sőt mégazutasokat is visszatartották a határon.

Egy másik forrás szerint a fejedelmet Viddinben, mikor csapatszemlére indult, az összeesküvők körülfogták, lováról lerántották és fogságba vetették. Mindenütt nagy izgalom uralkodik, az ijedtség megdermesztette a legbátrabbakat is. Orosz közbelépéstől rettegve, még csak gondolni se mernek a fejedelem kiszabaditására. Viddinben fűtött hajót tartanak készen, mely a fejedelmet számüzetésbe vigye. Egyelőre Turn-Szeverinbe viszik, hol, ugy hallik, utjára bocsátják. Azt hiszik, hogy Oroszország occupálni fogja Bulgáriát.

Konstantinápolyban teljesen meg vannak győződve, hogy a porta mint szuzerain, a forradalom ellen teljes tekintélyével föllép s azt szükség esetén fegyveres erővel is érvényre juttatja. Viszont az is bizonyos, hogy a konstantinápolyi cabinetben nagy erőre tett szert az orosz befolyás s ez mint még ösmeretlen suly nehezedik a kombinatiók mérlegének egyik tányérjain.

Milán király az események következtében budapesti utját bizonytalan időre elhalasztotta.

A bécsi külügyminiszteriumban először magánuton érkezett táviratok révén értesültek a bulgáriai forradalomról és Sándor fejedelem elfogatásáról. E hirnek eleinte nem akartak hitelt adni, később azonban a hivatalos sürgöny eloszlatott minden kétséget. Hogy ilyesmi van készülőben, arról balkán-félszigeti diplomatiánknak — állitólag — sejtelme sem volt. A király, midőn a történtekről értesült, azonnal magához hivatta Bylandt-Rheidt hadügyminisztert s vele hosszasabban értekezett. A közös kormány vidéken nyaraló tagjait távirati uton Bécsbe szólitották. Pétervár, Berlin és Konstantinápolylyal élénk sürgönyváltás foly.

Londonban a bolgár forradalmat ugy fogják fel, mint oly tényt, melynek háta mögött a pétervári kormány áll. A királynőt, kit a történtekről azonnal értesitettek, különösen fájdalmasan érintette Sándor fejedelem elfogatásának hire. Kétségtelennek tartják, hogy Anglia nem lesz tétlen szemlélője az események folyásának.

E hirek hatása alatt, a temesvári és a nagyszebeni hadtestek mozgósitásának megtörténtét colportálták Bécsben.

E combinatiók azonban teljesen alaptalanok. (Lásd távirataink at.)

TÁVIRATOK.

— Sándor fejedelem detronizálása. —

Bécs, aug. 3. (Az „Aradi Közlöny" eredeti távirata.) A félhivatalos „Politische Correspondenz" jelenti Bukarestből Sándor bolgár fejedelem trónról megfosztatásáról a következőket: Augusztus 21-én reggel a fejedelmi palotát néptömeg és csapatok vették körül, s a fejedelem letételét kivánták. Ez erre tényleg proclamáltatott is. A kormányhatalmat egy bizottság vette át, melynek tagjai: Karavelov, Zankov, Grakov, Buranov, Radoslavov, Grüv és a hadügyminiszter. Rustsukban és Sophiában tartott nagy népgyülések helyeselték a történteket.

Bukarest, aug. 23. (Az „Aradi Közlöny" eredeti távirata.) Noha a távirati összeköttetés Bulgáriával megszakadt, s igy hivatalos tudósitások a Sophiában végbement forradalomról nincsenek, mégis kétségtelennek tartatik, hogy Bulgária népe, a minden nagyobb városban egyidejüleg rendezett tiltakozó meetingek által Sándor fejedelem állitólagos szlávellenes politikája ellenében, — teljesen meglepetett és nem volt semmi alkalma az orosz agitatorok által hosszabb idő óta előkészitett államcsiny ellen fellépni. A hatalom ez idő szerint egészen a jól szervezett forradalmi párt kezében van.

Berlin, aug. 23. (Az „Aradi Közlöny" eredeti távirata.) Altalánosan feltünik, hogy a „Post" és a „Kölnische Zeitung" nyilatkozatai a bolgár eseményekről majdnem szószerint megegyeznek. A birodalmi cancellár mindakét kétségkivül sugalmazott lapban azt a politikailag most legalkalmasabb commentárt terjeszti, hogy Sándor fejedelem általán az európai béke áldozatának tekintetik.

— Milán nem jön Budapestre. —

— Budapest, aug. 23. (Az „Aradi Közlöny" eredi távirata). Milán szerb király számára itt szobák voltak megrendelve. Az udvarmesteri hivataltól távirat jött, hogy a király tervezett utja elmarad.

NAPTAR.

Augusztus 24. Kedd. Róm. cath. napt. Bertalan ap. Prot. napt. Bertalan ap. Görög-orosz napt. (augusztus 12.) Phozius. Nap kél 5 ó. 8 p. nyugszik 6 óra 56 perez.

Augusztus 26. Arad város iskolaszékének havi ülése.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— Az iskolai év kezdete előtt állunk, s ez magyarázza meg, hogy némileg most „Tanügyi Közlöny"-nyé is váltunk. Niedermayer Tóbiás polgári iskolai tanár ur nagyérdekü czikksorozatán kivül vasárnap közöltünk egy czikket az elemi tanitók alkalmazásának rendszereiről Máday igazgató urtól, s erre ma egy választ egy másik kiváló tanférfiutól. Ez az utóbbi kérdés napirenden lesz folyó hó 26-ikán a városi iskolaszék ülésén is, s igy a hozzászólások közlésével nem késhettünk. Ezen felül közlünk egy csomó iskolai értesitést is a tanév megnyitásáról és a beiratásokról. Első sorban érdekli ez most a szülőket, s igy pár napig nagyobb tért kell szentelnünk a tanügyi dolgoknak.

— Tabajdi-sétány. Marilla-völgyben, (Krassó-Szörénymegye) e kies fürdőhelyen egy uj sétányt létesitettek s ezt folyó hó 21-én megnyitván, a fürdőközönség által a megye főispánja Tabajdi Károly iránti tiszteletből s a fürdőhely emelése körül kifejtett fáradozásai iránti elismerésből, a főispán nevéről „Tabajdi-sétánynak" neveztetett el. Főispánunkat e felől az ottani fürdőközönség szivélyes táviratban értesitette, ki viszont a szives figyelemért köszönetest és üdvözletet nyilvánitott.

— Kossuth Lajos névnapjának előestéjét Aradváros polgársága pártkülönbség nélkül ma üli meg, mely alkalommal társas lakoma fog tartatni a Wittman Károly vendéglőjében. Azon esetre, ha az idő kedvező lesz, a banquette a vendéglő belső termében fog megtartatni, kedvezőtlen idő esetére pedig a résztvevők a Krispin-féle teremben jönnek összre. Egy teriték ára 1 frt. A lakoma mindkét esetben esti 8 órakor veszi kezdetét.

— A „Braunau" nevü gőzhajó tegnap reggel 9 és fél órakor hagyta el az aradi „kikötöt". Hogy vajjon fog-e még valaha kikötőül szolgálni, az a jövő titka, de mi azt hiszszük, hogy nem, mert semhogy ilyen kinos utakat tegyen, mint ez a mostani volt, inkább soha sem jön erre a tájékra. Curiosumnak elég jó volt, minthogy a czivilizált Aradon még igen sokan vannak, a kik élő gőzhajót nem láttak. Kivánunk neki szerencsés utat, mert szüksége van rá szegénynek.

— Az állami felső leányiskolában a beiratások az 1886—7-ik iskolai évre szeptemberhó 1. 2. és 3-án délelőtt 9—12 óráig a II. osztály helyiségében (templom-utczai leányiskola) fognak eszközöltetni. Minden növendék atyja, anyja vagy gyámja kiséretében tartozik megjelenni. Ugyanezen napok délutánjain tartatnak a felvételi és javitó, esetleg magánvizsgálatok is, melyekre előre jelentkezni kell az igazgatónőnél. (Révay-utcza 3. sz.) A tandij fizetés elengedése iránti kérvények az aradi áll. felső leányiskola gondnokságához czimezve, szegénységi vagy vagyontalansági, valamint iskolai bizonyitványnyal felszerelve, ugyancsak a beiratások alkalmával nyujtandók be. Az igazgatóság.

— A folyó évi ujonczjutalékok kiegyenlitése Aradmegyében. Azon körülmény alkalmából, hogy a megye egyes sorozójárásaiban lényeges hátralékok, másokban pedig feleslegek mutatkoznak, a honvédelmi miniszterium a védtörvényi utasitás 32. §-ához képest, s az erre vonatkozó adatok alapján, az egyes járások ujonczjutalékát, ujból a következőkép állapitotta meg: Pécskai járásjutalék 61 fő, m. é. hátralék —, összesen 61 (volt 45); aradi járás jutalék 51, hátralék —, összesen 51 (volt 49); világosi járás jutalék 60, hátr. 13, összesen 73 (volt 71); ternovai járás jut. 21, hátralék 29, összesen 50 (volt 52); radnai járás jut. 40, hátr. 42, összesen 82 (volt 83); nagyhalmágyi járás jut. 12, hátr. 15, összes 27 (volt 28); borossebesi járás jut 48, hátr. 20, összes 68 (volt 62); borosjenői járás jut. 37, hátr. 49, összesen 86 (volt 87); kisjenői járás jut. 73, hátr. 1, összesen 74 (volt 69); seleki járás jut. 47. hátr. —, összesen 47 (volt 47). A hadjutalék végleges számbavétele tehát ezen adatok alapján fog eszközöltetni.

— Az aradi izr. hitközség elemi fi- és leánytanodáján az 1886/7. iskolai évre a beiratások f. évi augusztus hó 29, 30 és 31-ik napján délelőtt 9—12 óráig az illető iskolahelyiségekben eszközöltetnek. Javitó és magánvizsgálatok ugyan e napokban tartatnak. Az előadások szeptember hó 1-én veszik kezdetüket. Minden tanuló a beiratásra személyesen, mégpedig szülei, gyámja, vagy ezek megbizottjai kiséretében tartozik megjelenni. Az évi tandij a helybeliekre mint vidékiekre nézve az I. és II. osztályban 8 frt, a III. és IV. osztályban 10 frt, ezenfelül még 30 krajczár az iskolai könyvtár javára. A tandij félévenkint előlegesen, és pedig az első félévi részlet a beiratás alkalmával, a második félévi részlet pedig a II-ik tanfolyam kezdetén azaz februárhó első napjaiban a hitközség pénztáránál fizetendő. Szegény szülők gyermeki dijmentesen fölvétetnek. Arad, 1886. augusztus 23. Az aradi izr. hitközség elöljárósága.

— Növények beszerzése. A Maros partján készülő sétányon igen kevés lévén még a növény, intézkedések tétettek, hogy a tavaszon megfelelő mennyiségü ültetvény szereztessék be, melyeket ott elhelyezni fognak.

— Sikkasztó irnok. Schwartz Izsó ügyvédi irnok Szalay Károly ügyvédi irodájában 400 frt elsikkasztása mellett Aradról nyomtalanul eltünt. — Nevezett ügyvédi irodában ugyanis megjelent Mandl Ignátz h.-m.-vásárhelyi fakereskedő és 400 frtot óhajtott lefizetni, de mert a főnök nem volt jelen, az ott talált segédnek adta a pénzt, ki is annak hiánytalan felvételét rendszeresen nyugtatta, de azért a pénzzel be nem számolt, sőt még aznap elhagyta az irodát, lakását és több mint valószinü, hogy Aradot is. — Az ekkép megkárositott Mandl Ignátz képviseletében dr Nemess Zsigmond ügyvéd nyomban megtette a bünvádi feljelentést, minek alapján Schwartz Izsót országszerte köröztetik. A rendőrség nyomában van, s remélhető, hogy a jó madár mihamarább kézre kerül.

— Helybenhagyott jelentések. A belügyminiszterium egy leiratával tudatja, hogy a kórház, cselédmenház, árva- és lelenczházak, nemkülönben a Neumann D.-féle alapitványokról 1885. évre szerkesztett és benyujtott számjelentések felülvizsgáltatván, helyeseknek találtattak. A tiszti nyugdij-alapra nézve kétely merülvén fel, ujabb jelentés beadására történt felszólitás.

— Tüzeset a megyében. Mikalakán f. hó 22-ikére virradó éjjel Dehelán Szida mikalakai lakosnő háza teljesen leégett. A tüz keletkezési oka ismeretlen. Kár 500 frt. Biztositva volt a „Magyar Franczia"-nál 300 frt erejéig.

— Hasba lőtte véletlenségből. Streit Ferencz, kinek a vasuti pályaházzal szemben vendéglője van, tegnap délután elutazni akart és elővette forgópisztolyát, hogy megtisztogassa. Egy nem messze levő asztalnál ült Bobka András kocsitisztogató és nézte a müveletet. Egyszerre a pisztoly sárkánya lecsapódott, a töltény elsült és a golyó Bobka hasába furódott. A veszélyesen megsérültet a közkórházba szállitották., a vigyázatlan vendéglős ellen pedig a vizsgálatot folyamatba helyezték.

— A szegény rendőrök folyamodtak, hogy ruháikat, melyeket viseltségük miatt már nem használhatnak, ne kellessék visszaadni, hanem családjaik használatára engedjék át végkép azokat nekik.

— Elitélt aradi asztalos. Kunfy Gyula aradi illetőségü asztalos, a lapokban sokat szellöztetett bünténye miatt, a budapesti kir. törvényszék által, két és fél évi fegyházra itéltetett.

— Kivégzés Temesváron. A temesvári törvényszék udvarán, hol 1883. tavaszán egy vingai házaspárt végeztek ki, rövid idő multa ismét akasztás lesz. Fleischmann Móricz lippai péken hajtják végre az itéletet, ki 1884. augusztus 20-án nejét és annak egy rokonát, Eibenschütz Rózát meggyilkolta. A törvényszék és a felsőbb biróságok halált szabtak ki fejére, jóllehet a kegyetlen gyilkos mindent tagad még most is.

— Szép példa. Vasárnap egyik magánháznál gyermek-szinielőadást rendeztek, melynek jövedelmét, 7 frt 44 krt városunk polgármesteréhez juttatták, azon megjegyzéssel, hogy osszza ki azt szegény gyermekek között iskolakönyvek beszerzésére. A szép tett nem szorul diséretre.

— Szódát ivott. Staubinger József Demeter-utcza 59-ik szám alatt lakó pintér 1 és fél éves kis leánya, a mosásra egy pohárban előkészitett szódaoldatot megitta. A maró folyadék nyelvén, ajkán és torkán sulyosabb sérüléseket ejtett. Orvosi kezelés alatt van.

— Részeg ácslegény. Virágh János ácslegény, kinek az ital gyenge oldala, f. hó 23-án berugott állapotban tartva hazafelé, az Illés-utcza 45-dik számu ház egyik ablakát öklével betörte. Az üvegeszerepek kezét annyira összevagdalták, hogy a kórházba szállitották.

— Az aradi polgári lövészegylet által augusztus 22-én megtartott rendes lövészet eredménye: A dijat szeglövésre nyerte Kövér Gábor. % kimutatás:

	%	Szeg	4.	3.	2.	1.
Kövér Gábor	42.—	1	3	8	11	19
Klein Ignácz	31.35	—	1	8	13	17
Müller Gyula	30.50	—	—	4	6	13
Br. Baillou József	20.—	—	1	6	13	10
Összesen:		1	5	26	43	59

Hazánk és a főváros.

— A Budavár ünnepének programmja. A szeptember 2-iki budavári ünnepély részletes programmja ekép állapittatott meg: Délelőtt 7 órakor Te Deum és nagymise a helyőrségi templomban, melyen a herczegprimás pontificál. 2. Egyházi beszéd. 3. Kivonulás a Nándorterre. 4. Sorakozás az emléktábla körül. 5. Hymnus, énekeli a budai dalárda. 6. Gerlóczy Károly h. polgármester megnyitó és üdvözlő beszéde. 7. Havas Sándor emlékbeszéde s e közben az emléktábla leleplezése. 8. Szózat, énekli a budai dalárda. A catholicus és protestáns legényegyletek is felszólittattak, hogy zászlóikkal vegyenek részt a templomi és leleplezési ünnepélyen. A népünnep nem a Vérmezőn, mely a nap hevének egész nap ki van téve, hanem a Városmajorban fog megtartatni.

— A debreczeni bajorok. A Debreczenben letelepedett bajorok a következő levelet intézték a München városi képviselethez: Sajnos tudomásunkra jutott, hogy a tekintetes képviselőtestület országunk fővárosa, Budapest által, Buda visszafoglalásának kétszázados emlékére rendezendő ünnepélyességekre való meghivását oly gyülöletteljesen visszautasitotta. Ez minket, német származásunkat és bevándorlottakat mély szégyenérzettel érintett, mert aránylag épen a bajor királyság szolgáltatja legnagyobb contingensét Magyarországban a bevándorlóknak, kiknek nagyszáma itt egy kedves és biztos otthont alapitott és a kik azon gyülöletes visszautasitás indokolására bizonyára nem fognak oly borzalmas tudósitásokat egykori hazájokba hazaküldeni. A mi az erdélyországi szász testvéreket illeti, azokkal egyáltalában nem értünk egyet, mert mi tiszteljük a törvényt, mely minket is védelmez, ellenben a szász testvérek államot akarnak az államban és a kormány intézkedéseivel daczolnak. A francziák és angolok jobban ismerik a mi országunkat, mert gyakrabban látogatnak bennünket, társadalmunk minden rétegével érintkeznek: csak igy lehet egy országot s egy népet ismerni és felette itéletet mondani, nem pedig egy perspectiván, mely gyakran csalódtat és soha sem közeliti meg a valót. Kelt sat.

— Legyőzött vivómester. Szegeden vasárnap Benedek Gyula szabadkai és Hartl bécsi udvari vivómesterek közt az ujszegedi népkertben végbement mesteri mérkőzésnél erős küzdelem után Hartl 12 touchesal kilencz ellenében Benedeket legyőzte. A versenyen diszes közönség volt jelen. Hartlt rokonszenvesen megéljenezték.

— Classicus névmagyarositás. Hogy az ezernyi Kohnok egyike-másika uj nevet vesz föl, nem csodáljuk, mert a nagyon is sok közé senki sem szeret tartozni. Kiáltsa el valaki termultus alkalmával, hogy Kohn Jakab urat keresi, bizonyára három fog előlépni: itt vagyok! Az is természetes, ha Schweinhammer polgári kefekötő boldog, ha a magyarités révén szebb névhez juthat. S ki keresné annak magyarázatát, ha az „Ochs" familia szivesen meg-„Fehér"-edik. De a mi a tegnapelőtti hivatalos lapban van jelentve, hogy Schönfeld Franciska férjezett báró Lehman Ottóné, ujpesti illetőségü bankai lakos miért vett föl „Mérföld" vezeték nevet: annak okát és választását bajos volna kitalálni.

— Rövid hirek. Halál a városházán. Megrendető eset történt Szegeden a városi széképületben. Korényi Incze alkapitányi irnok a hivatalban erős orrvérzést kapott, melyet nem sikerült elállitania. Le akarták vezetni az udvarra, de kisérőinek karjai közt meghalt. Korényi Incze 57 éves, nős, családos ember volt, a szabadságharczban mint honvédtiszt vett részt. — Munkácsi Krisztus és Pilátusát legközelebb az amerikai Egyesült Államok nagyobb városaiban mutatják be. — Alhir. Azon, több lap által közölt hir, hogy Csikváry Jákó felügyelő, a m. kir. államvasutak főkönyvvezetője nyugdijaztatnék — a mint a „Bud. Corr." illetékes helyről értesül — minden alapot nélkülöz. — Megczáfolt cholera-hir. A pesti felső járás szolgabirája azzal a hirrel szemben, mely szerint Karvay János monori lakos cholerában halt volna meg, értesiti Pestmegye alispánját, hogy e hir, mely néhány fővárosi lapban jelent meg, valótlan, mert az illetőnek a halálát agyszélhüdés okozta.

A nagy világ.

— Fűszerkereskedőből palotaforradalmár. Zankov a bolgár palotaforradalom egyik hőse s minden valószinüség szerint tervezője is, körülbelül 45—50 éves ember; az orosz-török háboru előtt török államszogálatban állott. Viddinben alkormányzó volt igen magas fizetéssel. Államszolgálatba lépése előtt fűszerkereskedése volt, s üzletét atyjától vette át. A német nyelv első elemeit egy a kelten oly nagy számmal megfordult hárfásnőtől tanulta meg. Később, midőn az államszolgálatban mindig magasabb rangra emelkedett, nyelvismereteit is tökéletesitette. Zankov a szó szoros értelmében self made man.

A „Wera" elégése. A „Wera" Volga-gőzös elégéséről még a következő részleteket adhatjuk: A tüzvész egy feldőlt függő lámpa által keletkezett. A helyettes kapitány egy hajómunkás segélyével szőnyegekkel és vizzel igyekezett a tüzet eloltani, de miután az nem sikerült neki, vészkiáltással a fedélzetre rohant. Az utasokat, kik közül sokan már álomba merültek, iszonyu rémület fogta el. Igen sokan a korláton át a vizbe ugrottak. A hajókapitány a gőzöst teljes erővel a part felé irányitotta, Rownoe falu közelébe. A lángok a hajó előrészét pusztitották, mig a hátsó rész, a honnan még lehetséges volt a menekülés, mélyen a vizbe merült. A halottak számát még az is szaporitotta, hogy a hajóról asztalokat, padokat s székeket dobtak a vizbe, miáltal sokan sérülést szenvedtek, valamint az is, hogy a hajó gőzgépét tüstént meg nem állitották, mert a lapátkerekek csapásai folytonos heves hullámzást idéztek elő a part mentén. Az utasok nagyobb része életét vesztette. Mennyire megy azoknak száma, kik szerencsétlenül jártak, azt még nem lehetett pontosan megállapitani.

— Nem emel panaszt a gyilkosa ellen. Párisból augusztus 20-ikáról jelentik: Sajátszerü büntettet fedeztek föl a rue Camboubban; Két nap előtt N . . . 52 éves nős kereskedő este tizenegy órakor, véres arczczal és véres ruhával tántorogva jött haza. Azt beszélte feleségének, hogy éjjeli csavargók támadták meg, ágyába feküdt és orvosért küldött. Dr. Jégu constatálta, hogy N . . .re két nagy kaliberü revolvergolyóval lőttek, melyek közül az egyik a jobb fül mögött s a másik a tüdő tájékán érte. A sebesült állapota rendkivül aggasztó volt, miután a golyók mélyre hatoltak és nem voltak kivehetők. N. . .nek a merénylet okai felől adott felvilágositásai oly zavarosak és ellentmondók voltak, hogy dr. Jégu csakhamar belátta koholt voltukat. Addig nógatta tehát a beteget, mig az végre bevallotta az igazságot. N . . . elmondta az orvosnak, hogy kedvese Arnoult Mária gyilkossági kisérletének esett áldozatul. „E hó 18-án este, mondá, kedvesemnél voltam. Mária már régebben gyötört engem féltékenységével. Szememre lobbantotta, hogy az Éden-szinházba járok és hogy itt ujabb szerelmi viszonyokat kezdek. E vita közben nagyon szomjas lettem. Kivettem a szerkényből egy üveg bort, melyből egy poharat tele öntöttem; miután a bort kiöltem, a poharat a kandallóra, az üveget pedig a szekrénybe tettem. Abban a pillanatban, a mikor lehajoltam, hogy az üveget eltegyem, a jobb fülem mögött egy hideg test érintését, majd borzasztó rázkodást éreztem és nyomban rá óriási durranást hallottam. Visszafordultam és Arnoult Máriát láttam magam előtt állani, revolverrel a kezében. A leány az alatt folyton lövöldözött rám s én megzavarodva és sok vért veszitve, az ajtó felé szaladtam. Kedvesem utánam rohant s még egyszer rám lőtt: a golyó bátamba furódott. Sebesülésem daczára képes voltam a lépcsőn leszállni és haza vánszorogni." Dr. Jégu e vallomás után kötelességének hitte az esetet a rendőrségnél följelenteni. Egy rendőrhivatalnok másnap délelőtt tizenegy órakor Arnoult Mária lakásán megjelent, ki utczai öltözetben, kalappal a fején s egy asztal mellett ült, melyen két töltött revolver feküdt; a rendőrhivatalnok rögtön elkobozta ezeket. „Vártam önt", mondá a leány, „tudom, hogy le akar tartóztatni. Csak arra kérem önt, vezessen el a kedvesemhez, hogy még egyszer utoljára megölelhessem." A rendőrhivatalnok megtagadta ezt a kérését és a leány igy folytatta: „Óránként kaptam felőle hireket. Higyje el, ha meghalt volna, ugy ön nem talált volna engem itt élve." Arnoult Máriát elvitték a rendőrségre. Hideg vére a vallatás közben sem hagyta el. A leány huszonkét éves, magas, testes, de azért karcsu, igen csinos arczu. Letartóztatásakor elegáns egyszerüségü ruhát hordott. N. . . állapota igen aggasztó. A fején kapott seb következtében semmit sem hall. Orvosa előtt kijelentette, hogy nem szándékozik panaszt emelni kedvese ellen.

— 40,000 frank a megfejtőnek. Plymouthból irják: A „Trója" nevü gőzhajón utazott két héttel ezelőtt egy igen csinos külsejü lengyel ifju. A fiatal ember csakhamar az utasok kedvence lett; terveket csinált, hogy kell szórakozni a hajón s egy nappal a megérkezés előtt szobájában fölakasztva találták. Az asztalon egy levél feküdt e fölirással: „Rejtély". Belül, az öngyilkosnak kezeirásával a következő sorok voltak irthatók: „Az orvosok, a kik holttestemet boncolni fogják, láthatják, hogy teljesen egészséges voltam. Tárczámban 40,000 frank van, tehát szegény sem vagyok. A fedélzeten mindenki meggyőződhetett, hogy a nők sem viseltetnek ellenszenvvel iránt am. Miért akasztottam hát föl magamat? — A szerencsés megfejtő legyen egyetemes örökösöm."

— Rövid hirek. Egy keresztény községet pusztitottak el a tengeri rablók, tonkingi jelentések szerint, Foulang tartományban. Háromszáz keresztény nagynehezen megmenekült. — Kőolaj robbanás. Greenwich közelében szombaton — mint Londonból jelentik — egy nagy olajraktár égett le. Ez alkalommal 400,000 gallon kőolaj robbant iszonyu robajjal. A tüzoltók közül számosan megsebesültek, tiz ember meghalt. A kár milliókra rug. — Erzsébet főherczegasszony, a spanyol királyné anyja, ki több mint négy hónapig időzött Madridban, Schleisznigh báró vezérőrnagy főudvarmestere kiséretében visszatért Bécsbe. A pályaudvaron fia, Frigyes főherczeg, Schrenk b. társaságában néhány állomásra eléje ment. — A bayreuthi ünnepi előadások sorát szombaton zárták be, minden különös ovatió nélkül, a „Parsifal"-lal.

CSARNOK.

Szigligeti szülőháza.*)

Szigligeti szülőháza Nagyváradnak egyik legcsendesebb s a központtól némileg félreeső helyén, az egykori Nagy-Füzes-utczában van. Olaszi-nak ezt a részét a század elején majdnem kizárólag a köznép lakta. Köztük a czigányok, kik még most is nagy számmal tartózkodnak ezen a tájon. De az uri-utcza, a káptalan, a megye és városház közelsége lassankint az uri osztály tagjait is arra ösztönözte, hogy házakat foglaljon el itt. A Sebes-Körös és a friss levegőjü Füzes szomszédsága is befolytak erre az elhatározásra, melynek eredménye idővel az lett, hogy Nagyvárad ez a része is kivivta az „uri városrész" nevet.

Szathmáry József ügyvéd és földbirtokos, Szigligeti atyja, az elsők egyike volt, ki nemesi curiáját itt rendezte be. A század első évtizedében a Nagy-Füzes-utczán a ma is teljes épségében fennálló házat épittette. A szilárd köépület azóta nem változott semmit, s a boltives kapualj kősarkantyuival és hom-

*) A nagyváradi Szigligeti-ünnepély alkalmából.

lokzatán a marquierozott oszlopok első tekintetre elárulják az akkori idők divatát.

Ebben a házban született 1814. márczius 8-án ifj. Szathmáry József, a kit később, mikor szinészi pályára lépett, Döbrentey Gábor keresztelt Szigligeti Ede névre. Itt és a közeli Füzesben játszotta el gyermekjátékait az ifju Szigligeti, ki egész élte folyamán örömmel emlékezett a szülői házra.

A ház első birtokosa elhunyta után idegen kézbe jutott. A közönség nem igen törődött vele. Csak akkor fordult felé az általános érdeklődés, mikor 1878. január 19-én Szigligeti meghalt. A nagyváradi lapok egyike négy nappal a szomoru eset után inditványt tett, hogy a nagy költő szülőházát közadakozás utján elkészitendő emléktáblával jelöljék meg s a törvényhatóság egyik szebb utczánkat az ő nevéről nevezze el.

Az inditvány köztetszésre talált s már január 29-én Sal Ferencz polgármester elnöklete alatt tizenhat tagu Szigligeti-emlékbizottság alakult, mely a közadakozásra felhivást bocsátott ki a közönséghez s előkészitette az ünnepi leleplezést. A felhivásnak bár lett foganatja, de a költségek nagy részét az akkori háztulajdonos Szikszay Dániel kir. törvényszéki biró, maga is poéta-ember, teljesitette. Az emléktábla egyetlen darab szürke gránitból Nagyváradon készült, a lant és csillagból álló symbolikus diszt Mezey Lajos ottani festő rajzolta meg s a négysoros emlékverset Szikszay Dániel irta. A vers igy hangzik:

Bölcsőd itt ringott, itt gyult ki az isteni szikra,
A müvészet egén lángoló csillag utóbb.
A láng most kialudt, de kihat diesfénye örökre,
S mig magyar él, neved és szent porod áldva leend.

Az emléktábla leleplezése a költő születésének évfordulóján, 1878. márczius 8-án ment végbe. Előzőleg az olaszii plébánia-templomban gyász-istenitisztelet volt, mely után a nagyszámu ünneplő közönség zászlók alatt a szülőház elé vonult, hol a nagyváradi dalárda a „Hymnus"-t énekelte el. Az ünnepi beszédet Sal Ferencz polgármester tartotta, ékes szavakban méltatva Szigligeti nagy érdemeit, s kijelentve, hogy az utczát, melyben a költő született, a törvényhatóság örök időkre Szigligeti-utczának nevezte el. Beszéde alatt lehullott a lepel a diszes emléktábláról, melyet pompás koszoruk boritottak. Végül a „Szózat" következett. A szülőházától a közeli jogakadémiához indult a menet, melynek disztermében Rádl Ödön nagybecsü tanulmányt olvasott föl Szigligetiről.

Az emléktábla leleplezésénél képviselve volt az akadémia, a Kisfaludy- és Petőfi-társaság s a nemzeti szinház Jókai Mór, Feleki Miklós, Halmi Ferencz, Törs Kálmán, Zichy Antal és K. Papp Miklós a kolozsvári „Magyar Polgár" akkori s már elhunyt szerkesztője által.

Szigligeti szülőházát ma már az egész város kegyelete őrzi.

Dr. Kovács Dénes.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

Az erdélyi határszéli megyék iparának kiállitása Kolozsvárt. A kolozsvári iparos-egylet helyiségeiben augusztus 26-án a vámháboru által sujtott határszéli városok czikkei és szövészetéből rendezett kiállitást megnyitják. E kiállitást az ottani kereskedelmi és iparkamara rendezi és czélja: a vámháboru következtében Romániából kiszorult erdélyrészi iparczikkeket Kolozsvárt és vidékén bővebben ismertetni, azoknak itt uj piaczokat szerezni s kelendőségüket előmozditni. A kiállitás tárgyai legfőképp azon iparczikkek, a melyek a vámháboru következtében a szomszéd ország piaczairól kiszorultak, s a melyek a kolozsvári kamara-kerület iparosai által nem állittatnak elő. A kiállitás szeptember 6-ikáig bezárólag tart. A belépés teljesen dijmentes.

Szeszüzlet.

(Aug. 23.)

(B) Az árban emelkedik. Készáru nagyban 28.25—28.50, kicsinyben 29, hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Aug. 23.)

A bolgár lázadás folytán az árak emelkedők. Jó minőségü készlet buza 20—25 krral magasabb. Forgalom 25.000 mm. Ősz buza 9.23—9.25, tavaszi buza 9.87—9.89, tavaszi zab 6.87—6.89, őszi zab 6.53—6.55 uj tengeri 7.01—7.03, káposzta-repcze 10.—

Budapest, augusztus 23. (Az „Aradi Közlöny" eredeti távirata.) Az esti tőzsde zárlati árfolyamai: Magyar aranyjáradék 108.35; magyar papirjáradék 95.— magyar hitelbank 288.75, osztrák hitelbank 280.30, London 126.10, Páris 49.95, magy. jelzálog-hitelbank —.—, magyar leszámitoló- és pénzváltó-bank —.—.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1886. évi augusztushó 23-án.

Magyar aranyjáradék 4 sz.	107.90
Magyar papirjáradék 5 sz.	95.—
Magyar vasuti kölcsön	154.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	128.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib	120.—
Magyar földtehermentesitési kötvény	105.25
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék	105.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	105.—
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	105.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	105.25
Horvát-szlavon földtehermentesitési köt.	105.25
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	100.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	121.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	127.—
Osztrák járadék papirban	85.—
Osztrák járadék ezüstben	85.50
Osztrák járadék aranyban	120.—
1860-iki osztrák államsorjegy	141.50
Osztrák-magyar bankrészvény	867.—
Magyar hitelbankrészvény	287.50
Osztrák hitelintézeti részvény	278.50
Cs. és kir. arany	5.93
20 frankos arany (Napoleond'or)	10.—
Német birodalmi márka	61.75
London (3 havi váltókért)	126.10
20 markos	12.36

IDEGENEK NÉVSORA.

(Aug. 23.)

Fehérkereszt-szálló. Rosenberg G., Wolf M., keresk., Bécs. Kutzer Arthur és neje, keresk., Temesvár. Harhaus N., keresk., Páris. Wertner N., keresk., Bpest. Mauthner N., keresk., Bpest. Spényi Pál, hivatalnok, Mezőhegyes Sewera Leó, magánzó, Puracsics. Fischer Károly, ügynök, Budapest. Srkarka Elek, br. Gonyi Arthur, birt., Bpest. Schillinger M., utazó, Szeged. Godoháver Izidor, keresk., Bécs.

Nádor-szálló. Czakó Gáspár, gazdatiszt, Kunágota. Herzberger Ignácz, keresk., Temesvár. Donáth György, megyei állatorvos, Borosjenő. Hángd Ignácz, bérlő, M.-Pereg. Csiky Dénes, ügyvéd, Gy.-Szt.-Miklós. Schillinger Sámuel, keresk., Kisjenő. Ehrenfeld Sándor, kereskedő, Szász-Régen König Pál, főreáliskolai tanár, Déva. Csiky Kálmán, magánzó, Gy.-Szt.-Miklós. Zacharias Árpád, jegyző, Uj-Panát.

Tücherer-szálló. Suchy Vilmos, keresk., Bécs. Freudluberg M., keresk., Szabadka. Lovas Antal, lelkész, Szt.-Anna.

Aranykulcs-szálló. Illés Albert, keresk., Zám. Schönfeld Ferencz, keresk., Szemlak. Mertse Pál, lelkész, Sajtény. Herczog Miksa, cs. kir. káplár, Monostorszegh.

Háromkirály-szálló. Pleiczifer József, segédjegyző Uj-Szt.-Anna. Lázár Gyula, segédjegyző, Agris. Bodizsor Milán, ügyvédsegéd, Vinga. Stern Jakab, keresk., Kujed.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Nyilttér.*)

Van szerencsém a t. cz. közönséget értesiteni, hogy

ügyvédi irodámat

ARADON

Deák Ferencz-utcza 30. szám

alatt megnyitottam.

Dr. Bonts Gyula

ügyvéd.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Augusztus 21.

	Pénz	Áru
M. kir. aranyjár. adóment. 4%	107.25	107.75
„ „ papirjáradék adóment. 5%	94.85	85.10
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	154.50	155.—
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	154.25	154.75
M 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	101.—	101.50
M. 1873. kel. ár. v. ezb. (els.) adóment. 5%	128.50	—.—
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	119.50	120.50
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	123.50	124.50
„ „ „ 50 frt drbja	122.—	123.—
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	125.80	126.40
M. k. földtm. kötvények 5%	105.—	105.75
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105.—	105.75
M. k. földtm. kötvényektemesi 5%	105.—	105.75
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105.—	105.75
M. k. földtm. kötvények horvátorsz. 5%	105.—	105.75
M. k. földtm kötvények erdélyi 5%	105.—	105.75
„ „ erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint 5%	98.75	99.75
Szőlődézsmaált. kötv. (100 frt) 5%	100.50	101.—
Pest város kölcsöne 1870. évből 6%	106.—	106.50
„ „ „ 1871. évből 6%	109.75	110.—
Budapesti főv. 1880. kölcsöne 6%	101.25	102.—
Budapesti bankegys. részvényt.	94.15	94.25
Magy. ált. hitelbank	287.75	288.—
Magy. jelz. hitl. II. kib. in. elismv.	132.75	133.—
Magy. lesz. és pénzváltó	94.15	94.25

	Pénz	Áru
Magy. orsz. bank részvény-társaság	—.—	—.—
Osztrák hitelintézet	279.80	280.—
Osztr.-magyar bank	875.—	880.—
I. magyar iparbank	147.—	148.—
Pesti keresk. bank	605.—	607.—
Bécsi bizt. társulat	199.—	201.—
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	190.—	195.—
Első magy. általános bizt. társ.	3160.—	3175.—
Fonciere pesti bizt. társ.	68.—	69.—
Magyar-franczia bizt. társ.	196.—	198.—
Pannonia visszb. társ.	800.—	810.—
Concordia malom	490.—	499.—
Első budapesti malom	1175.—	1190.—
Erzsébet malom	240.—	242.—
Hengermalom	600.—	610.—
Luiza malom	291.—	293.—
Molnárok és sütők malma	385.—	387.—
Pannonia malom	795.—	800.—
Viktoria malom	277.—	280.—
„Adria" m. tengeri hajóz. részv. t.	—.—	—.—
Alföld-fiumei vasut 5%	192.—	193.—
Báttaszék domb.-zákány vasut 5%	184.—	184.50
Déli vasut 5%	186.50	187.—
Északkeleti vasut 5%	175.—	176.—
Erdélyi vasut 5%	189.50	190.—
Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut 4%	152.50	153.—
Magyar galicziai vasut 3%	178.50	179.—
M. ny. v (sz.-győr-gráczi vasut 3%	175.—	175.50
Osztrák államvasut 3%	232.—	232.50
Pécs-barcsi vasut 3%	—.—	—.—
Tisza-vidéki vasut 3%	253.50	254.50
Osztr. dunagőzhajózási társ. 3%	385.—	390.—

	Pénz	Áru
Pesti közuti vaspálya	469.—	470.—
Pesti közuti vasp. élvezet jegyek	270.—	280.—
Budapesti III. ker. takarékp.	79.—	81.—
Országos központi „	468.—	470.—
Pesti hazai első „	7100.—	7200.—
Egyesült Budapest fővárosi takp.	450.—	455.—
Magyar ált. takarékp. részvény	79.—	80.—
Alagut	143.—	145.—
Általános waggon kölcs. társaság	71.—	72.—
„Franklin"-társulat	213.—	215.—
Ganz és társa vasö. és gépgyár	770.—	775.—
Gschwindt-féle szeszgyár	360.—	365.—
Gyapjum. és biz. I. magyar	260.—	265.—
Keresked. épülete	650.—	—.—
Könyvnyomda „Atheneaum"	530.—	535.—
„ Pesti	975.—	1025.—
Kőszénb. és téglagy. (Drasche)	247.—	248.—
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	72.50	74.—
Pesti épitő-társaság	—.—	—.—
Rimamurány-salgótarj. vas. rvts.	81.—	82.—
Salgótarjáni kőszénb.	144.—	146.—
Schlick-féle vasö. és gépgyár	151.—	152.—
Schlick-féle vasö. és gépgyár II. kib.	151.—	152.—
Serfőzde első magyar	890.—	900.—
Sertéshizlaló	310.—	312.—
Sóskuti kőbánya	—.—	—.—
Spódium- és csontlisztgyár	—.—	—.—
Szálloda-részvénytársaság	109.—	110.—
Tégla- és mészégető ujlaki	175.—	177.—
Török dohányrészvény	54.—	55.—
Göztéglagyár kőbányai szelv. nélk.	254.—	256.—
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 5½	102.—	—.—

Záloglevelek.	Pénz	Áru
M. földhitelint. papirérték 5½%	100.—	101.—
„ „ „ 5%	101.—	102.—
„ „ „ 4½%	99.75	100.25
„ „ arany v. ezüst 5%	128.25	128.50
„ jelzálogbank 5½%	102.—	—.—
„ „ 5%	101.—	101.50
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5½%	101.50	102.—
Osztr.-magyar bank o. é. 5½	101.50	102.—
„ „ „ „ „ 4½%	101.80	102.30
„ „ „ „ „ 4%	99.—	99.25
Pesti kereskед. bank 6%	102.50	103.—
„ „ „ „ 5½%	101.50	102.—
„ „ „ „ 5%	101.50	102.—
Albina tak. és hitelint. 6%	100.—	101.—
Elsőbbségek.		
Budapesti lánczhid 5%	105.—	—.—
Lloyd- és tőzsde-épület 5%	99.50	100.—
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	9.40	9.80
Osztrák vörös kereszt-egylet	14.75	15.25
Pénznemek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5.93	5.96
Cs.-kir. arany (kör)	5.85	5.88
Osztrák-magyar 8 frtos arany	9.99	10.02
20 frankos arany	9.99	10.02
Osztrák és magyar ezüst	—.—	—.—
Német birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	61.90	62.—
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	61.95	62.05
Amsterdam 100 hollandi frtért	104.45	104.75
Páris 100 frankért	50.—	50.10
Svájczi pénzpiaczok 100 frankér.	49.95	50.05
London 10 font sterlingért	126.15	126.65

1520—886. sz.

Pályázati hirdetmény,

Arad sz. kir. város tövényhatóságánál egy 800 frtos évi fizetéssel kapcsolatos fogalmazói állás üresedésbe jövén, azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják s igazolhatják, hogy a jogi tanfolyamot elvégezték, ezennel felhivatnak, miszerint pályázati kérvényüket **f. é. szeptemberhó 6-ig** hozzám nyujtsák be.

Arad, 1886. augusztus 12.

Salacz,
kir. tanácsos, polgármester.

Czélszerü ujdonság.

Csak nem rég feltalált és a külföldön már is óriási mérvben elterjedt, — nagy kelendőségnek örvendő s jutalmazott

időjelző chamaeleon képek.

Ezen időjelző képek azon becses tulajdonsággal birnak, hogy szinváltozásaik által a levegő páratartalmát, illetőleg az időjárás minden legcsekélyebb változását — már órákkal a beállandó változás előtt hiven kitüntetik, a miért is barométerként, még a legegyszerübb háznál is olcsósága által alkalmazhatók s ajánlhatók.

Csinos keretbe foglalva

darabja 60 kr.

Kizárólag kapható:

Ernyei Gyulánál

a „zöld papagály"-hoz.

30

CACAO és CHOCOLADE

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE

SCHUTZ MARKE S&S REEL

melyek az első bécsi konyhamüvészeti kiállitáson a legmagasabb dijjal, a kitüntetési oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyünk és czégünk alatt valódiak. Kapható minden hirneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél, **Aradon**

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.

Victor Schmidt & Söhne,

cs. kir. orsz. enged. gyárosok.

Gyár és központi szétküldés: hely: **Bécs, IV. Alleegasse, Nr. 48. (a déli vasut mellett.)**

Pályázat.

Az aradvárosi kereskedelmi középiskolánál a magyar és német nyelv tanszékére pályázat hirdettetik.

A pályázóktól középiskolákra szóló képesités kivántatik a magyar és német nyelvből s annak igazolása, hogy a német nyelvet szóban és irásban teljesen birják.

A megválasztandó tanár az első évben 1200 frtnyi fizetéssel ideiglenes minőségben alkalmaztatik, a próbaév sikeres kitöltése után rendes tanárul erősittetik meg 1400 frintnyi állandó fizetéssel s nyugdij tekintetében felvétetik a városi tisztviselők kötelékébe.

Pályázni óhajtók az aradvárosi kereskedelmi középskola felügyelő-bizottsághoz czimzett s kellően felszerelt kérvényeiket **f. évi augusztushó 30-ig** az intézet igazgatójánál nyujthatják be.

Salacz Gyula,
polgármester s felügyelő-bizottsági elnök.

Hirdetmény.

A legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1887. évre érvényes névjegyzékének összeállitására alapul szolgáló adóhivatali kimutatás az 1886. évi XXI. t.-cz. 25. §-a rendeletéhez képest a városházánál közszemlére kitétetvén, az azzal hozatik köztudomásra, miszerint a kimutatás a **f. hó 17-étől kezdve 8 napon át** Hofbauer Lajos t. jegyző irodájában megtekinthető a hivatalos órák alatt.

Aradon, 1886. augusztus 16.

Salacz,
kir. tanácsos, polgármester.

5, 8, 10, 15, 20, 25 krajczáros kiállitási bazár.

A tavaszi idényre!

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legujabb áruczikkel dusan eláttam

kézmü-, rövid-, norinbergi-, fehérnemü s gyermekjátek üzletemet,

melyek mesés olcsóság és finomságoknál fogva felülmulhatatlanok.

Egy vég vászon **30 rőf** 4,50, 5. 5.50, 6. 15 frtig. Különféle finom vásznak rőfe. 12, 14, 16, 20, 25 kr. Oxford és zephir 18, 20, 22, 26, 30-ig. Cartonok 16, 18, 20, 25, 30 Koczkázat és szines szövetek 16, 20, 25, 30, 40, 60. Fekete ternó 6/4, 7/8, 65, 80, 90. 1, 1.20 Törülközők 15, 18, 20, 25. Asztalkendők és pohár-törülők 20, 25, 30. Asztalteritők 40, 60 1, 1.20, 1,50, 2. Dolgozó ingek 60, 80, 1. Finom chiffon-ingek 1, 1.20, 1.50, 1.60, 1.80. 2.40, Finom Oxford és Creton-ingek 1, 1.20, 1.50, 1.80, 2. Lábravalók 60, 70, 80, 1, 1.20. Női ingek 65, 8 , 90, 1, 1.20, 1.50, 1.80. Éji corsetták 70, 80, 1, 1.20. 1.40, 1.60. 2. Fehér és szines alsó szoknyák 80, 90, 1, 1.20, 2. Gyermek ingek, minden árban és nagyságban. Méll-füzők 60, 65, 80. 2, 2 50, 3. Legujabb nyakkendők 14, 18, 20, 25, 30, 40, 1 frt. Nap- és esőernyők 90. 1, 1.20, 1.50, 2, 2.50, 3 frt. Utazó böröndök és táskák 85, 90, 1, 1.20, 1.50, 5 frt. Sétapálczák 10, 15, 20, 30, 40, 50. Gyermek- és férfi kalapok 1.20—4 frt. Dolgozó sapkák 2 , 30, 40, 50. Kézi kosarak 25, 30, 40, 50, 60. 2. Harisnyák 10, 13, 18, 20, 25, 30, 40, 50. Nagy választéku gyermek- és női ruhák, gépész öltönyök, paplanok, csipkék, gallérok, szallagok, rüschek, organtin, chirtingek, gombok, zsinórok, halcsontok, pamutok, czérnák, fehér zsebkendők, keztyük, papucsok. Mindennemü pénzes, dohány és szivartárczák, asztal és tollkések, kanalak, fog, haj és ruhakefék, illatszerek, albumok, varróeszközök, fésük, tükrök, melltük, nadrágtartók, harisnyakötők, valódi selmeczi pipák, tajtékpipák, szivarszipkák, poharak és csemege-tányérok.

Ezeken kivül felhivom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt

5, 8, 10, 15, 20, 25 krajczáros

kiállitási bazáromra,

mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összeállitva.

Póstai megrendelések pontosan teljesittetnek. Csomagolás ingyen.

A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel esedezem:

KILÉNYI ADOLF.

Arad, főtér, Arena-épület, a „kékgolyó"-hoz.

176—30

Az aradi piaczon a legjutányosabb bevásárlási forrás.

Nyomatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet" Aradon.